

ANALIZA MORFO-TIPOLOGICĂ URBANĂ

CURS 4 **ELEMENTE MORFOLOGICE PRIMARE**

*Acest material este
destinat exclusiv
studentilor
Universității de
Arhitectura și
Urbanism "Ion
Mincu" din
București. Este
interzisă
comercializarea sau
difuzarea sa înafara
cadrlui educațional
al UAUIM.*

Morfologia urbană = studiul analitic al formei urbane și al proceselor de formare și transformare în timp a acesteia.

UNDE?

localizare

sat

oraș

zona metropolitană

zone/ cartiere

insula urbana

CE?

obiectul de studiu

țesut urban

părți componente

tipologii/ tipare/ dinamica

structura urbană

Funcționalitate

CUM?

metoda de studiu

explorare/ lectură
analiza multi-criteriala
comparativa
istorica
normativa

Factori care influenteaza forma unui oras

Naturali:

Clima

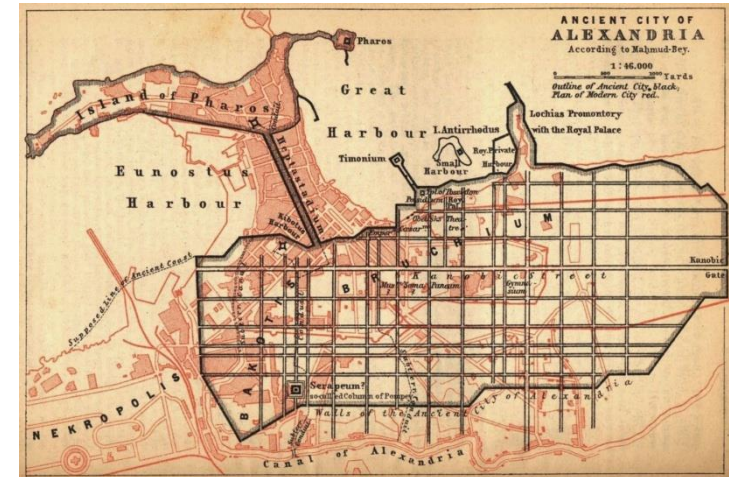
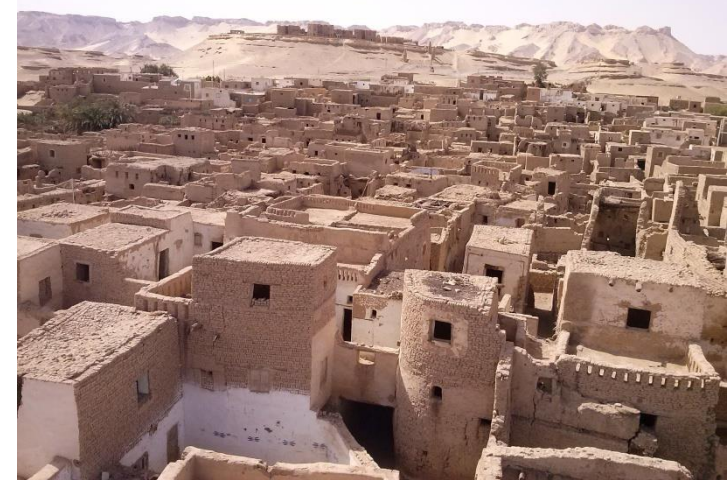
- temperaturi (normale si extreme)
- umiditate și presiune atmosferică
- însoțire
- regimul precipitațiilor
- regimul vânturilor

Orașe europene
Orașe asiatice
Orașe islamice
Orașe americane
Orașe sudamericane
Orașe africane

...

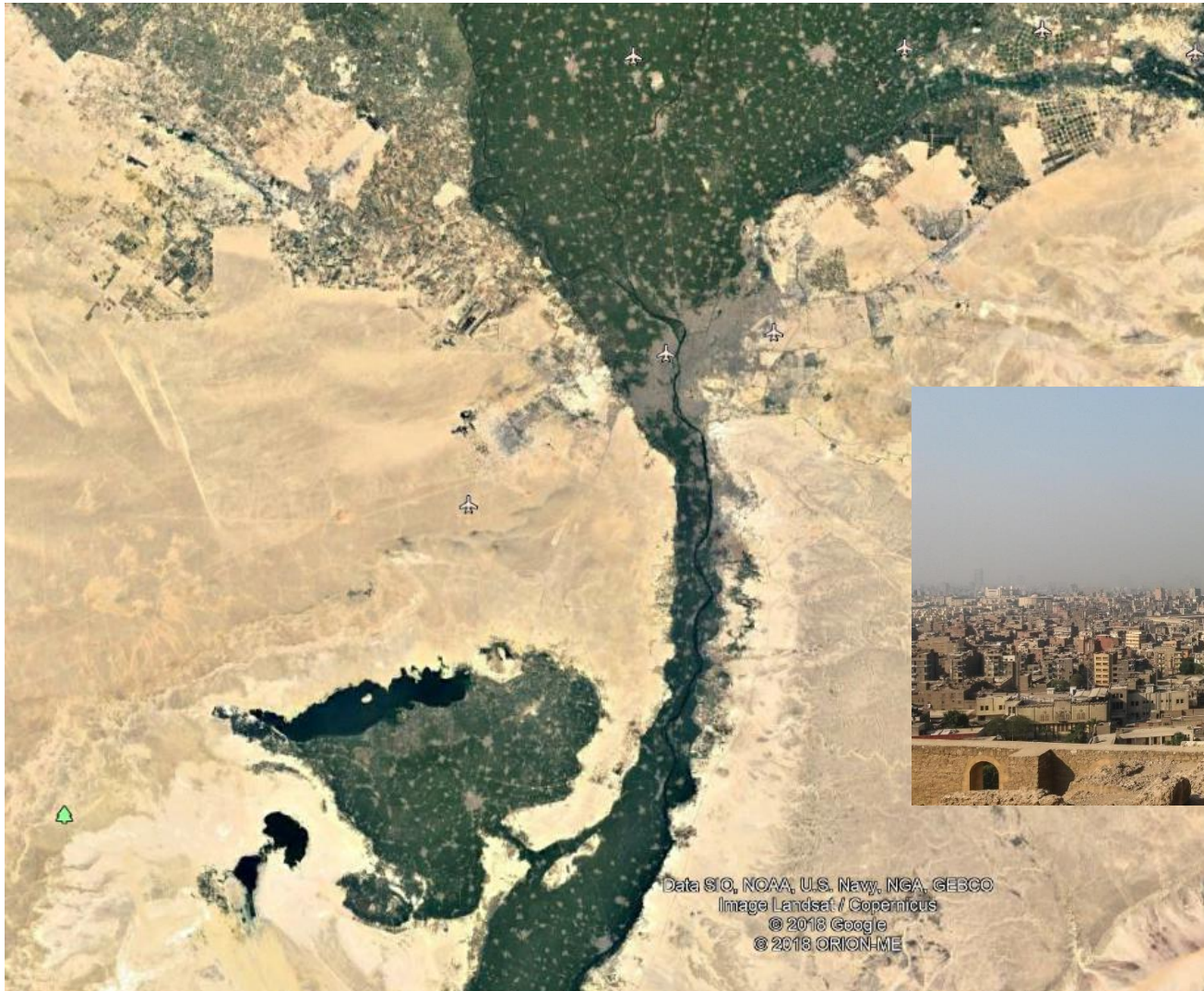
- Orientarea caselor
- Mărimea ferestrelor
- Modul de acoperire
- Orientarea străzilor
- Densitatea

Relieful/ Topografia Solul

Hidrografia

Factori antropici

Economici

Piețe de desfacere, drumuri comerciale, acorduri comerciale regionale etc

Politici

Decizii guvernamentale sau locale, politici publice urbane

Culturali / religioși

Modele culturale si comportamentale specifice, reprezentativitatea unor locuri/ edificii

Militari (de aparare)

Orase fortificate (dezvoltare compacta)

Funcționali

Nevoia de co-coperare teritoriala , de mobilitate, noi zone rezidentiale

HABITATUL & LOCUL

Christian Norberg - Schulz

IDENTIFICAREA

**INTERIORIZARE A LUCRURILOR
“UMANIZARE” A LOCURILOR**

**CRESTEREA
(CULTIVAREA)**

DESCHIDERE CATRE MEDIU

ORIENTAREA

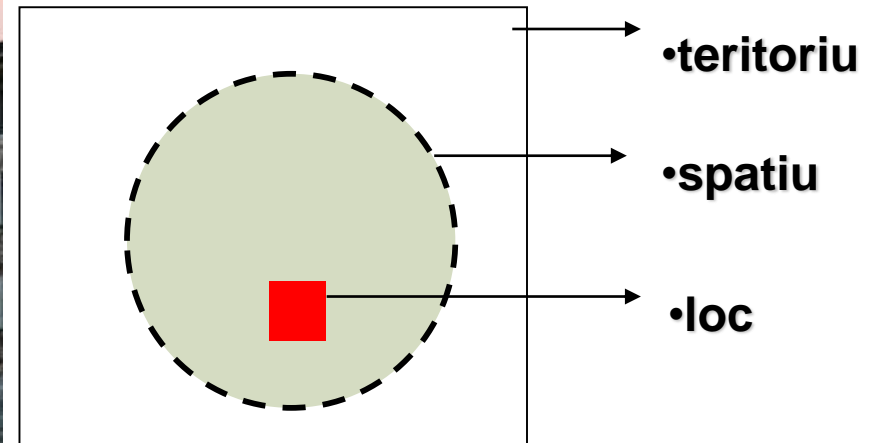
**-GENIUS LOCI - element fundamental in
sistemul de orientare al omului in lume, tinand
de nevoia de securitate/siguranta a omului
 (“gestiunea” reperelor de orientare)**

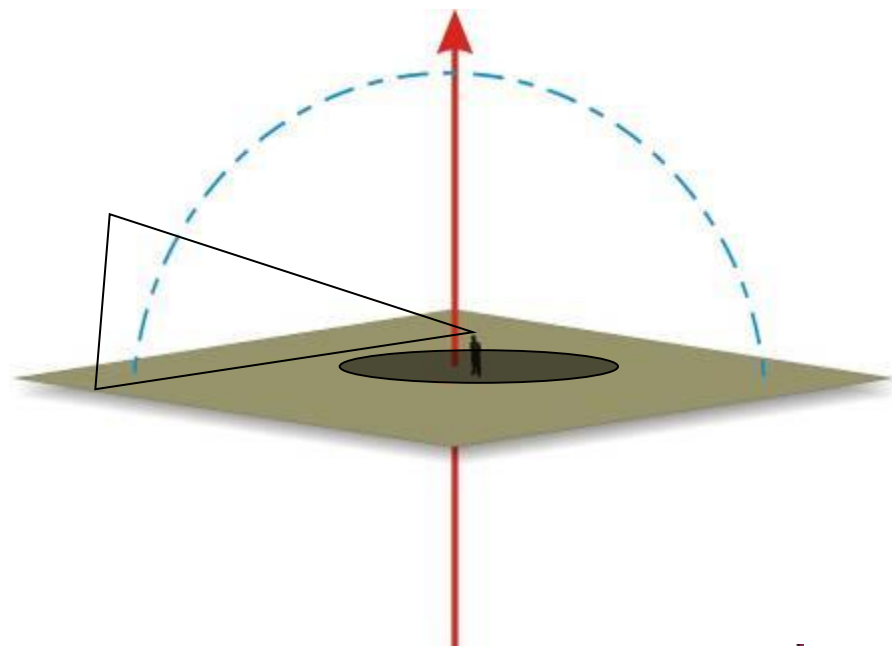
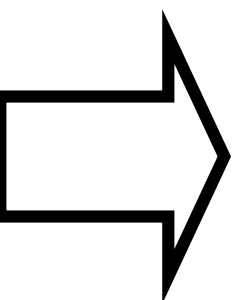
“O buna imagine a mediului/ cadrului de viata da celui ce o poseda o profunda **securitate emotiva**” (K. Lynch: “The Image of the City”)

LOCUL este inteles ca:

- **Caracter aprioric (initial)**
- **Experienta spontana (tinand de cotidian)**
- **Spirit (genius loci)**
- **Entitate structuranta si structurata (spatiu)**
- **Expresie a individualizarii prin actiune si comportament uman (teritorializare)**

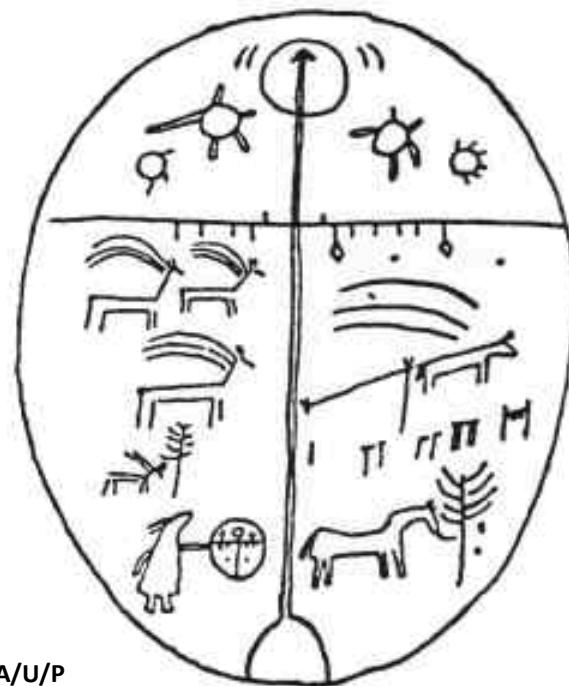

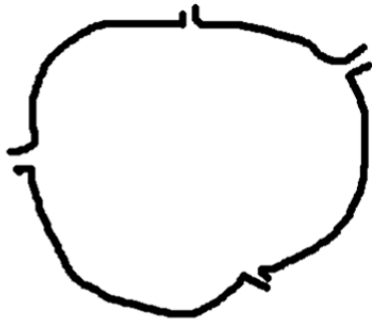
Locul ca centru – concentrare/ polarizare-PUNCT

Axis mundi - linie de tensiune, axa- LINIE

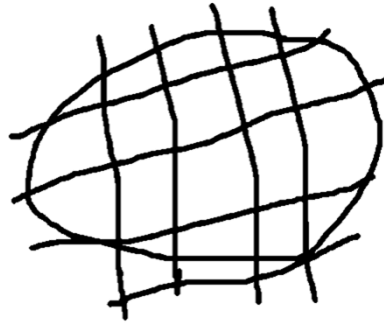
Campul de perceptie - regiune/zona/teritoriu- ZONA

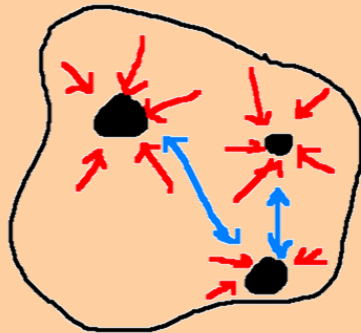
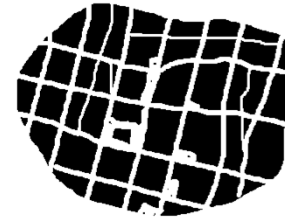
teritoriu

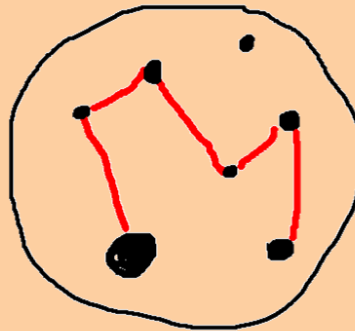
trama

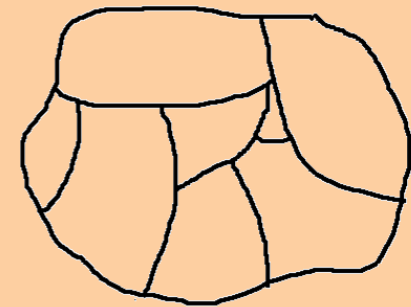
loc

**Puncte focale
centre**

**Tresee – itinerarii
parcursuri**

**Regiuni-zone
domenii**

Infra-ordonatoare

Punctul

Linia

Suprafata

Volumul

Supra-ordonatoare

Centrul

Axa

Insula, zona

Ansamblul, cartierul

Punctul

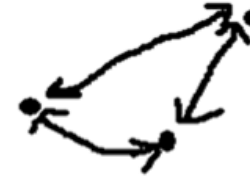

locatie

relatie

retea

În morfologia orașului – punctul poate fi și o casă, dar și o piață, dar și un alt loc semnificativ (intrat în memoria comunitara/ colectiva), centrul.

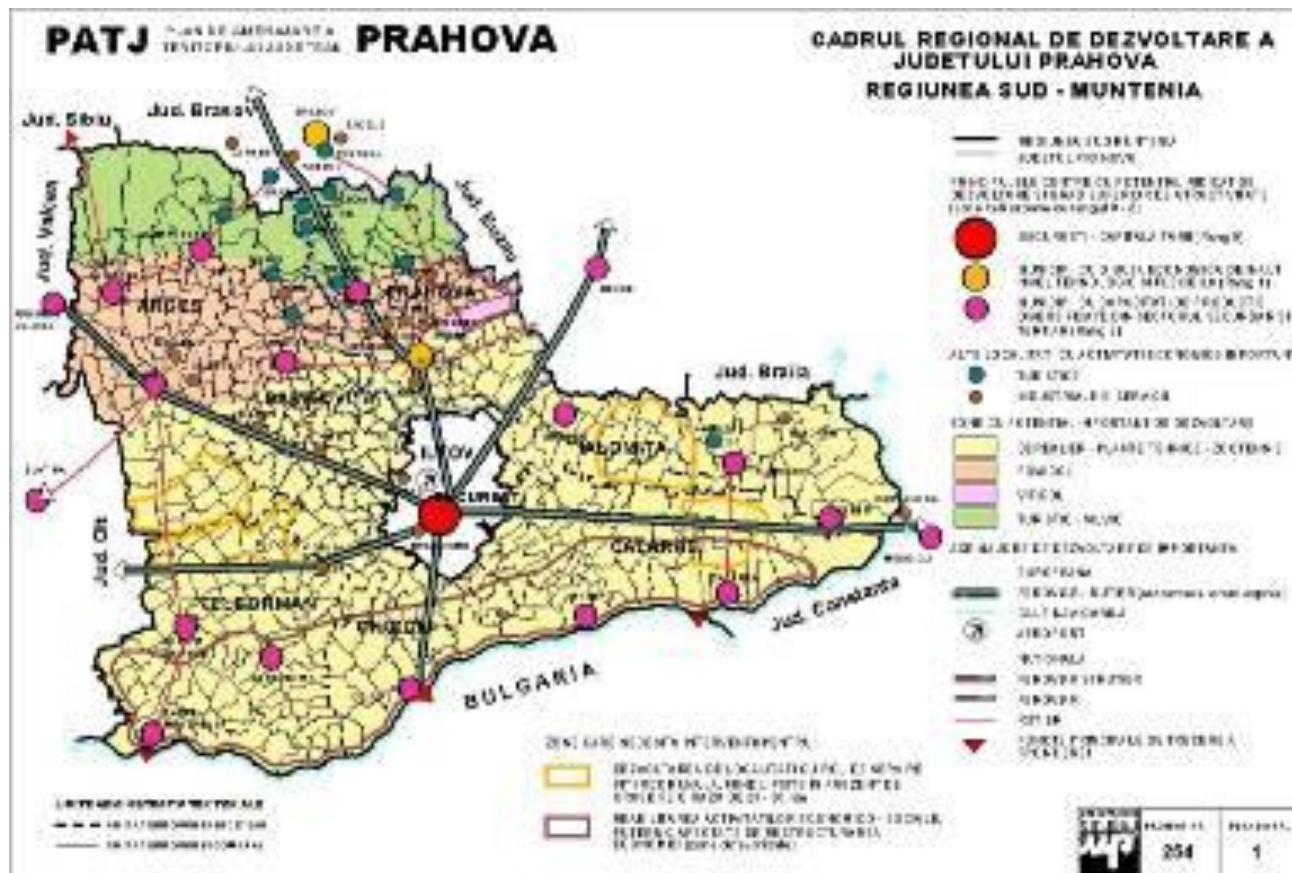
La nivel teritorial

= ORASE, SATE

Rol de semnalizare/ de informare asupra unui element particular

Rol de ierarhizare - intre elemente similare (localitati)

Rol de simbolizare - identifica un specific

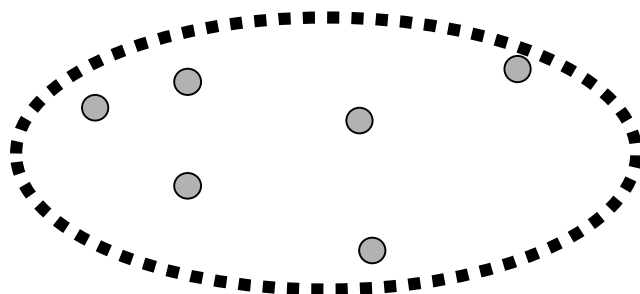
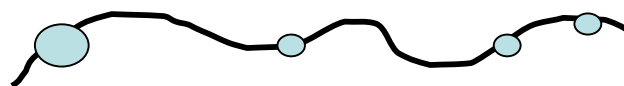

PUNCTE - LOCURI
semnificative in interiorul
tesuturilor urbane/rurale
sau locuri naturale
emblematic pentru un
teritoriu

**PUNCTE - NODURI-
MOMENTE** pe un traseu/
parcurs

PUNCTE NEUTRE - intr-o
MULTIME, grupeaza
element dupa anumite
criterii

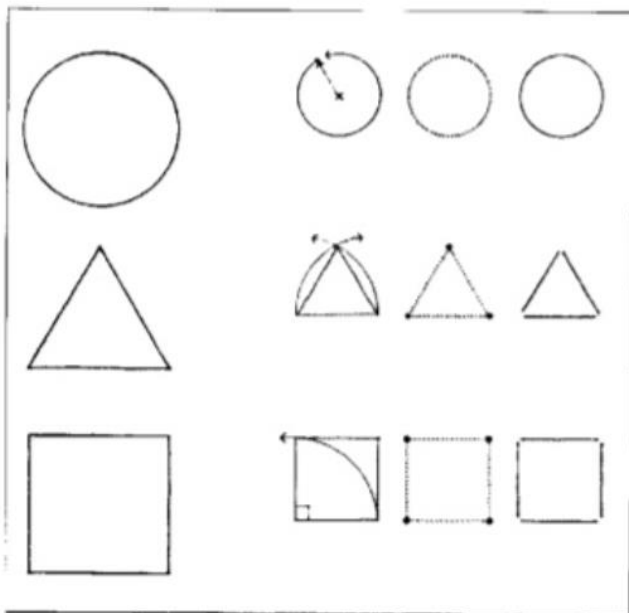

Punctul

arhitectural

Forma clara dpdv. geometric

Forma introvertita (centrata spre interior)

Forma introvertita

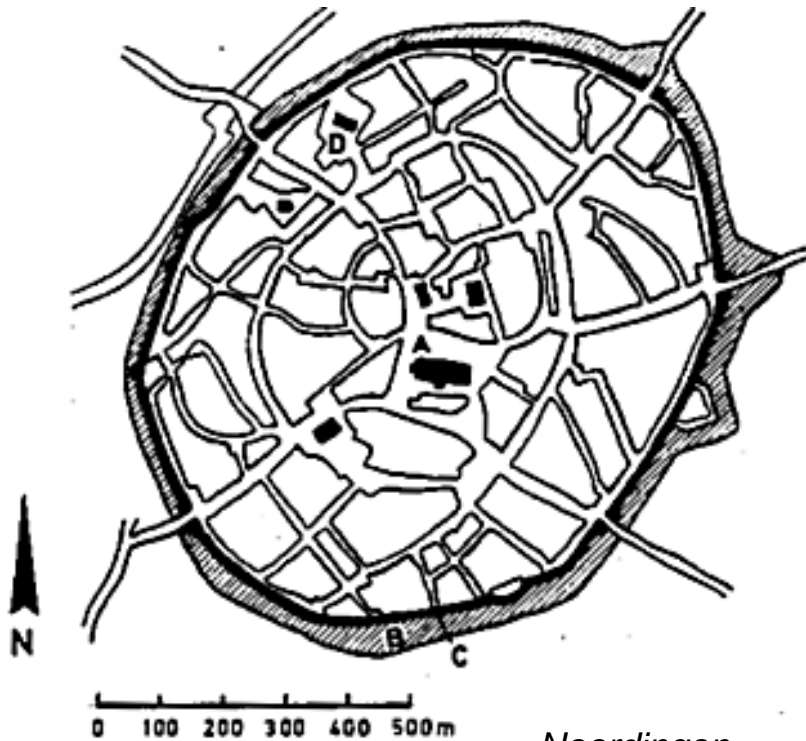
- Stabilitate

- Concentrare

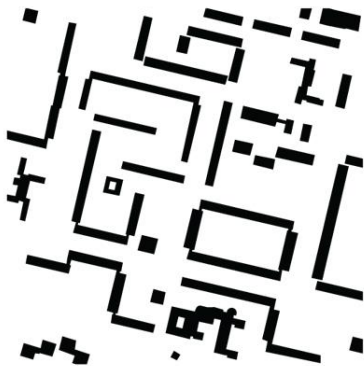
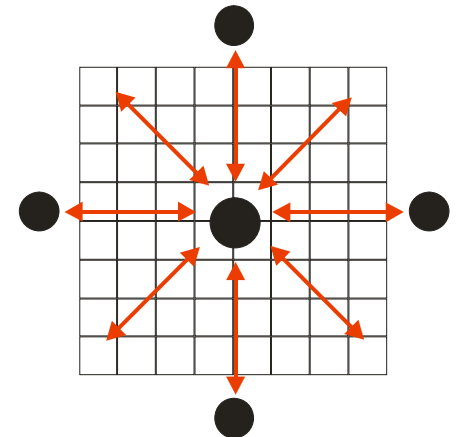
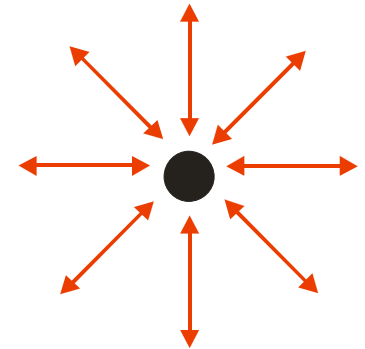
- Forta

PUNCTUL IN PLAN URBAN SI TERITORIAL indica un factor de **CENTRALITATE / EX-CENTRALITATE**

- exprima în mod
primar
raportarea
omului la spațiu

PUNCTUL ORIGINAR/ CREAȚIA LUMII

Greci situau buricul universului – *Omphalos* - la Delphi

Romani considerau Capitoliul ca si *Kaput mundi*

Islamul – centrul lumii– *Mecca*

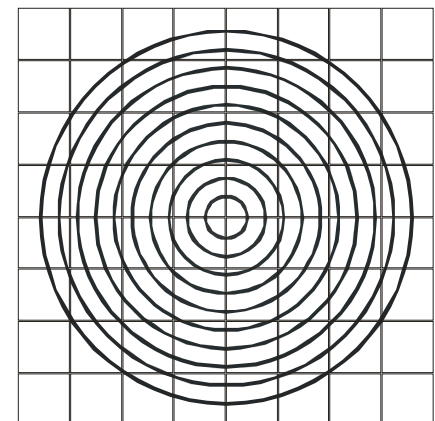
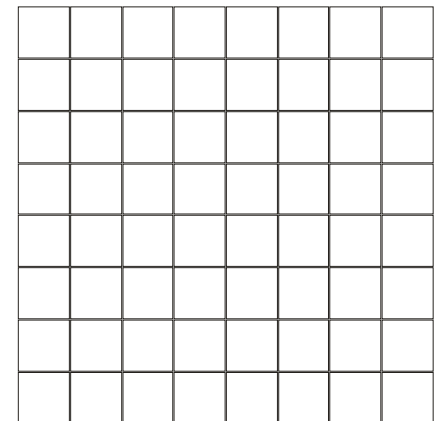
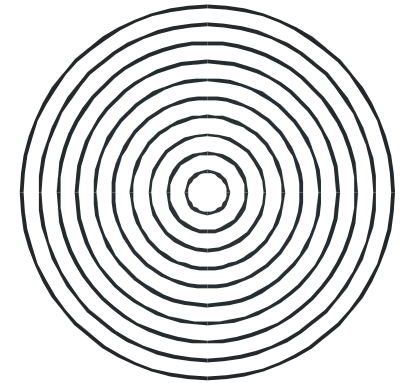
Citadella, Padova, Italy

**Centricitatea = componenta puternica a
viziunii si motivatiei personale, dar și a
ORAȘELOR**

**“Omul /colectivitatea va percepe lucrurile ca
fiind indreptate **dinspre și înspre sine**”**

Rudolf ARNHEIM, “Forta centrului vizual”, 1995

CENTRALITATEA
exprima sintetic raportul dintre eu si lume

- Drepturi asupra resurselor
- Drepturi de acces si folosinta
- Valori culturale
recunoscute/promovate
- Resurse patrimoniale protejate

In MORFOLOGIA URBANA

CENTRUL = element polarizator, de identificare si orientare

ORASUL – centru polarizator in cadrul teritoriului (atractie de valori, forta de munca, etc)

PIATA – centru de intalnire, orientare, reprezentare in cadrul orasului

CASA – centru al existentei personale

A grupa / a focaliza/ a orienta in jurul unui nucleu.

Teoria locurilor centrale (Walter Christaller, 1933)

ELEMENT CONSTITUTIV AL SPATIULUI EXISTENTIAL

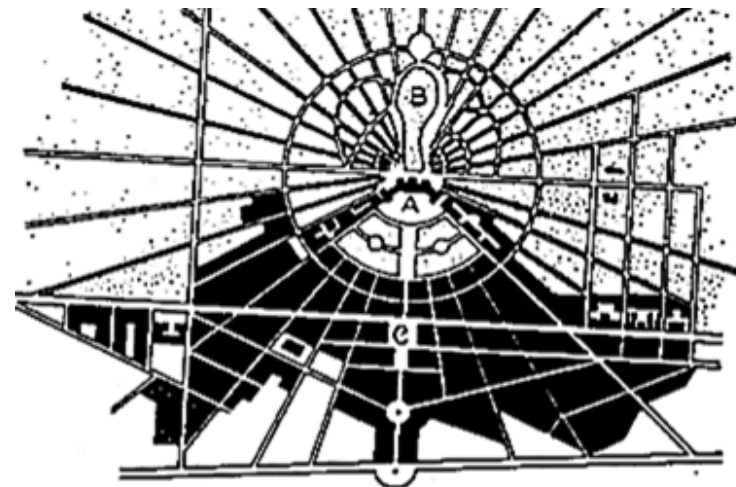
EXPRIMA CEEA CE ESTE CUNOScut, INTELES, ASIMILAT

Centru urban - “inima oraşului”, concentrare de valori sau “creierul” oraşului
- zona de comanda şi control

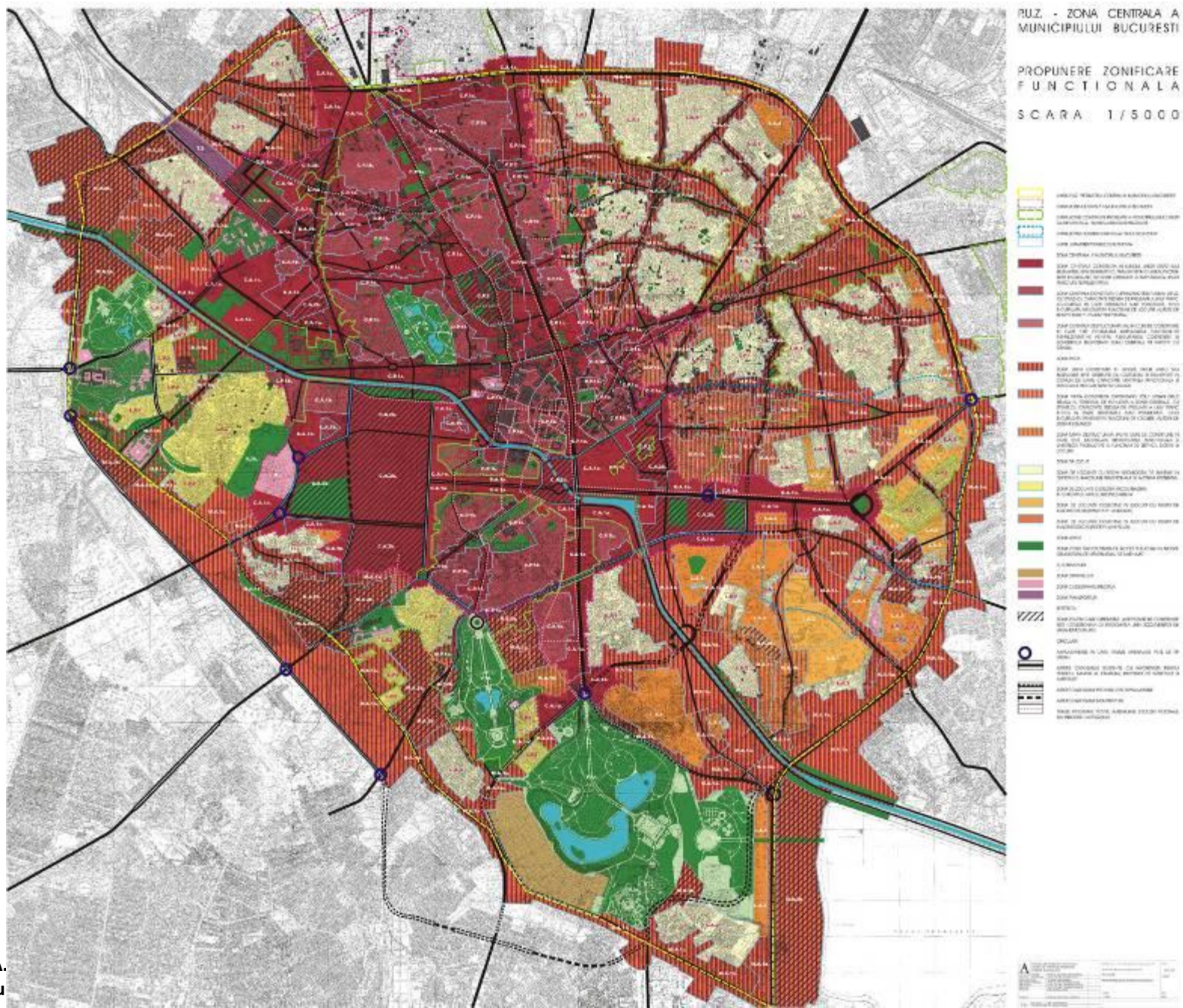
Centru de interes
Centru functional
Centru comercial
Centru de afaceri
Centru istoric
Centru administrativ
Centru de cartier
Centru civic
Centru de agrement
Centru cultural

Problematica centrului oraşului

Limita - delimitarea zonei centrale
Dezvoltarea policentrica
Extinderea “in pata de ulei” a centrelor
Reprezentativitatea zonei centrale
Specializarea centrelor
Mixitatea functionala a centrelor

CENTRUL- zona centrala a Bucureștiului

**U.A.
Titu**

CENTRUL ISTORIC

DATI EXEMPLU DE
1 LOC DIN BUCURESTI
SI EXPLICATI CE IL DEFINESTE

2-3 RANDURI SAU O SCHEMA

Linia

LINIA ca element structurant al teritoriului

= printre primele gesturi creatoare ale omului...

CARACTER DUBLU

De separare a unor unitati - delimitarea spatiului

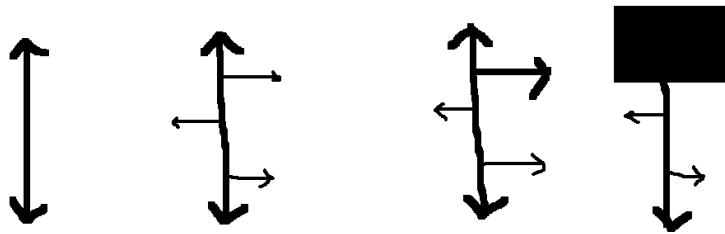
De conectare intre 2 puncte de interes

A/M

LINIA CA ELEMENT MORFOLOGIC PRIMAR

In morfologia orasului – linia este strada, pietonalul, dar si limitele, alinierea cladirilor, linia fronturilor, sau axe compositionale sau axe de

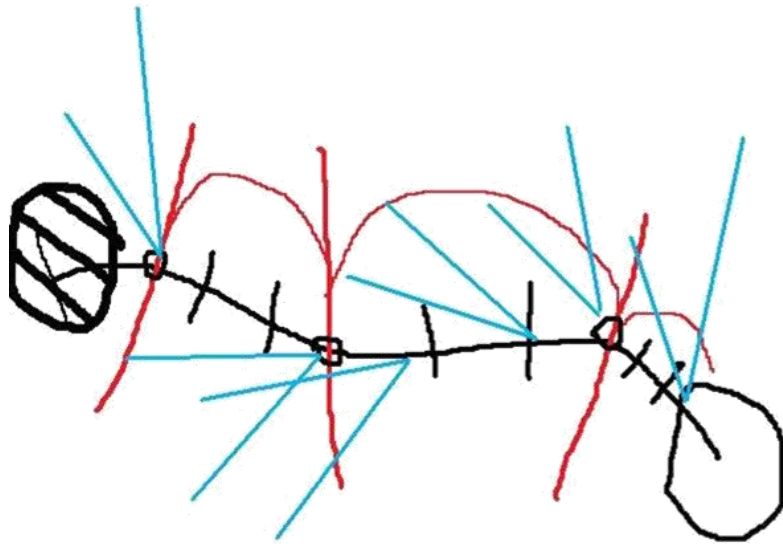

•Axa (urbana)

Origine
Destinatie
Directie
Interes/ motivatie
Atractivitate (publica/
privata, forma/functie)

AXA

Elementele de caracterizare:

- Puncte de pornire și destinație
- Lungime
- Ritmul structurii construite
- Puncte de întoarcere/ noduri/ momente
- Secvențe și subsecvențe
- Perspective secvențiale / laterale
- Perspective în profunzime
- „Cap de perspectivă”

Axa devine centru

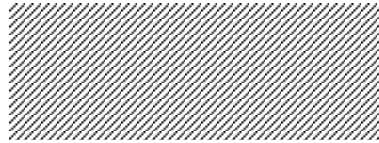

Linia ca formă

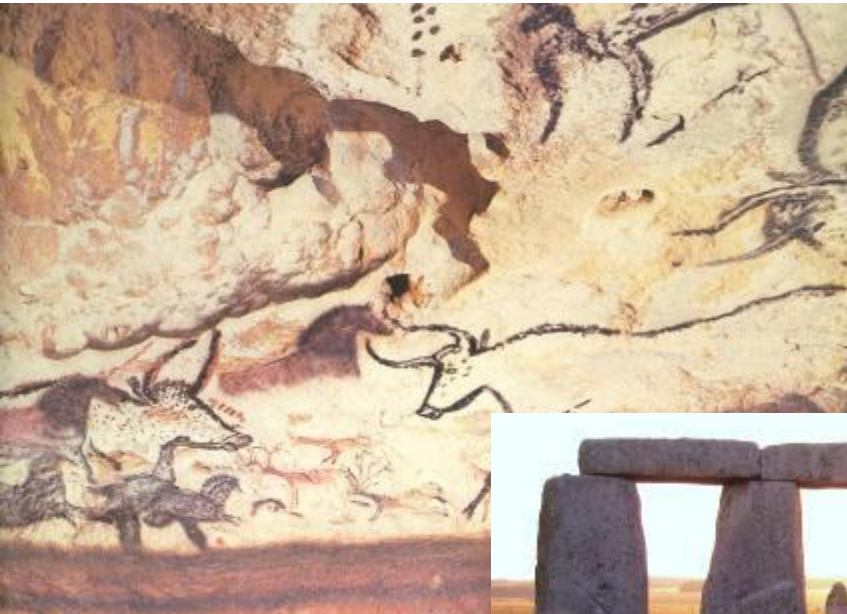
LINIE - OBIECT

LINIE - HASURA

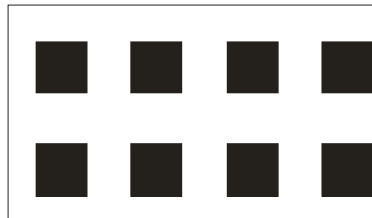
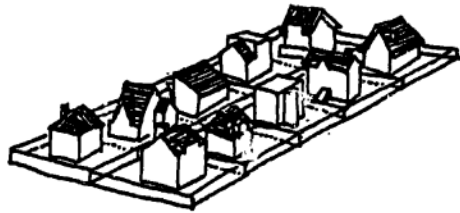
LINIE - CONTUR

Dupa Rudolf ARNHEIM
ARTA SI PERCEPTIA
VIZUALA- O PSIHOLOGIE A
VAZULUI CREATOR, ED.
MERIDIANE, 1979

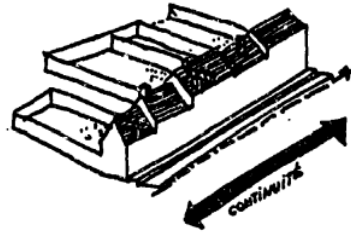

punct

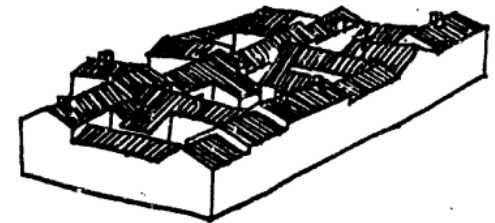
tipul punctiform

linie

tipul linear

suprafata

tipul planar/ in suprafata

Rolul in cadrul sistemului teritorial

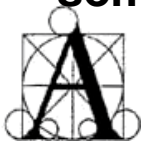

DELIMITARE (atat la nivel elementar
cat si la nivel sistemic)

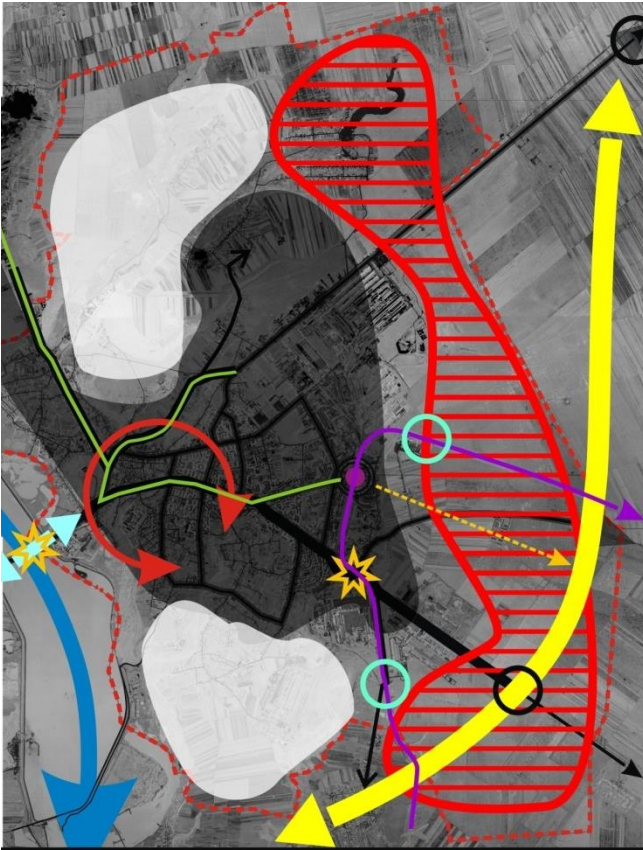
CONECTARE (orienteaza,
dircetioneaza- cai de transport, etc)

PROTECTIE (filtreaza, ocroteste-
santuri, canale, garduri, perdele de
protectie)

SIMBOLIC (axe fizice sau virtuale,
semnificative istoric)

Linia – în reprezentarea planurilor & studiilor de urbanism

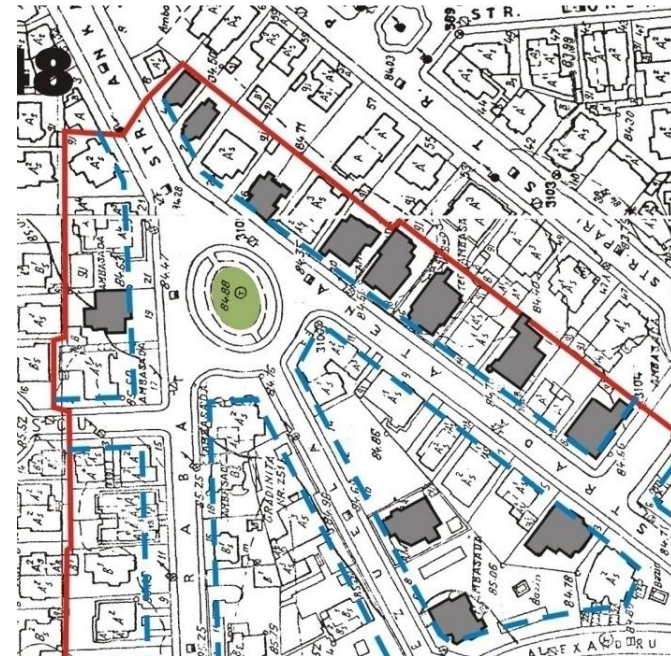
A. În limbajul de analiză sau de viziune / strategie

Linia poate fi>

- vector/ axa
- separarea/ diferentierea
- tendința dezvoltării
- relația dintre două entități (orașe, sate) -- direcția de intervenție

A. În limbajul reglementării urbanistice

- Limita administrativă a unei entități (oraș, zonă, intravilan)
 - Zonă protejată
 - Limita intervenției
- Limita alinierii clădirilor

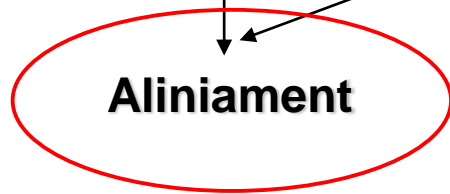
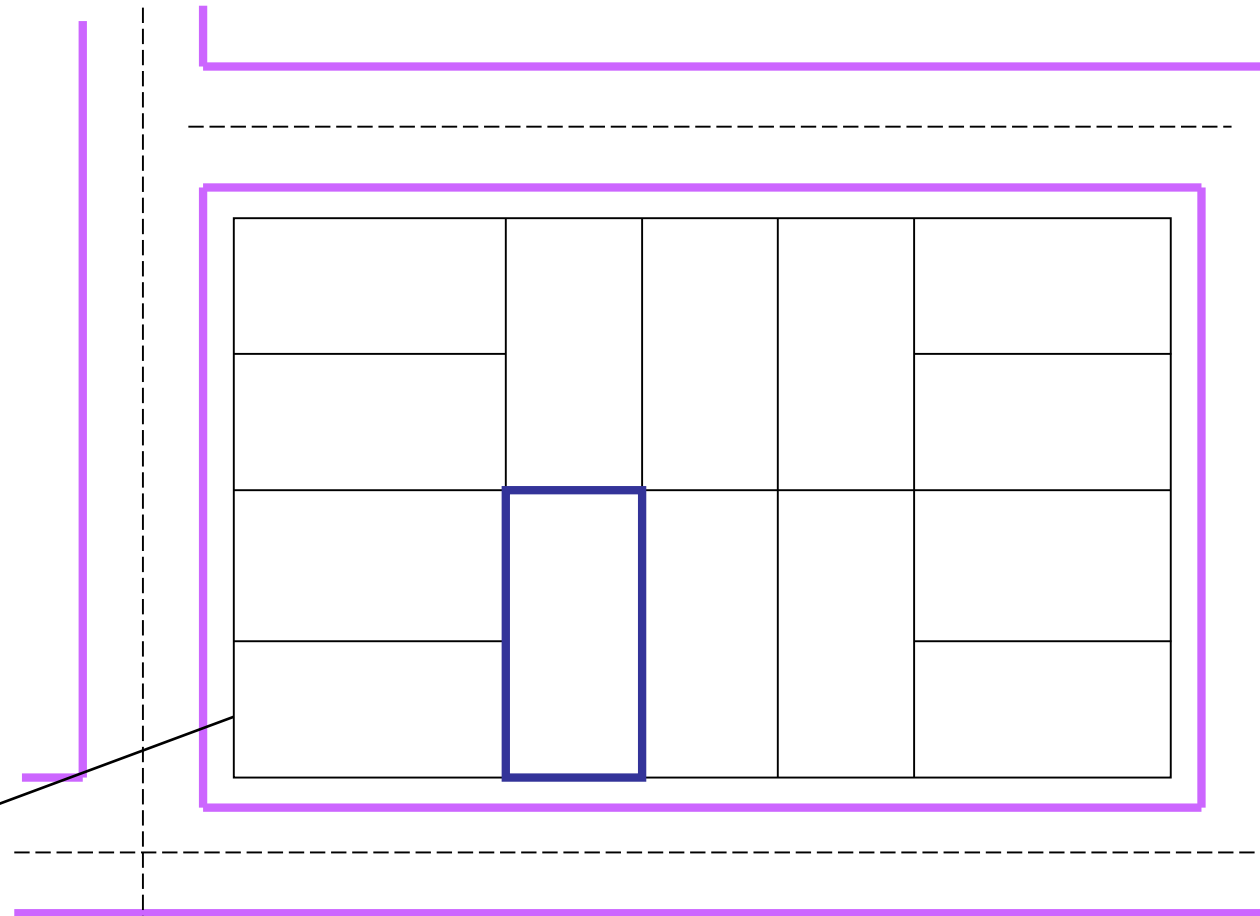
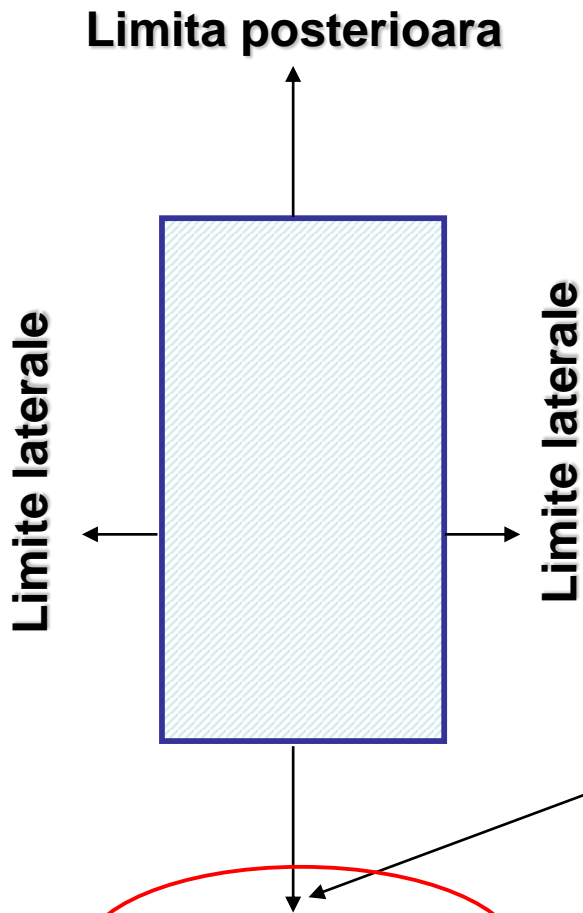

MOGOSOAIA / JUDETUL ILFOV

CHITILA / JUDETUL ILFOV

- LIMITA ADMINISTRATIVA
- LIMITA INTRAVILAN
- LIMITA ZONA PERIFERICA STUDIATA
- MASA CONSTRUITA

**LIMITELE
Parcelei**

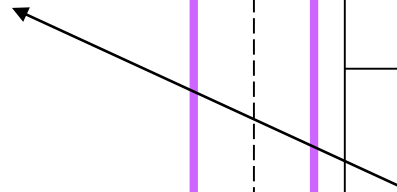
**Aliniamentul parcelei = LIMITA CARE SEPARA
DOMENIUL PUBLIC DE DOMENIUL PRIVAT
= LIMITA PROPRIETATII**

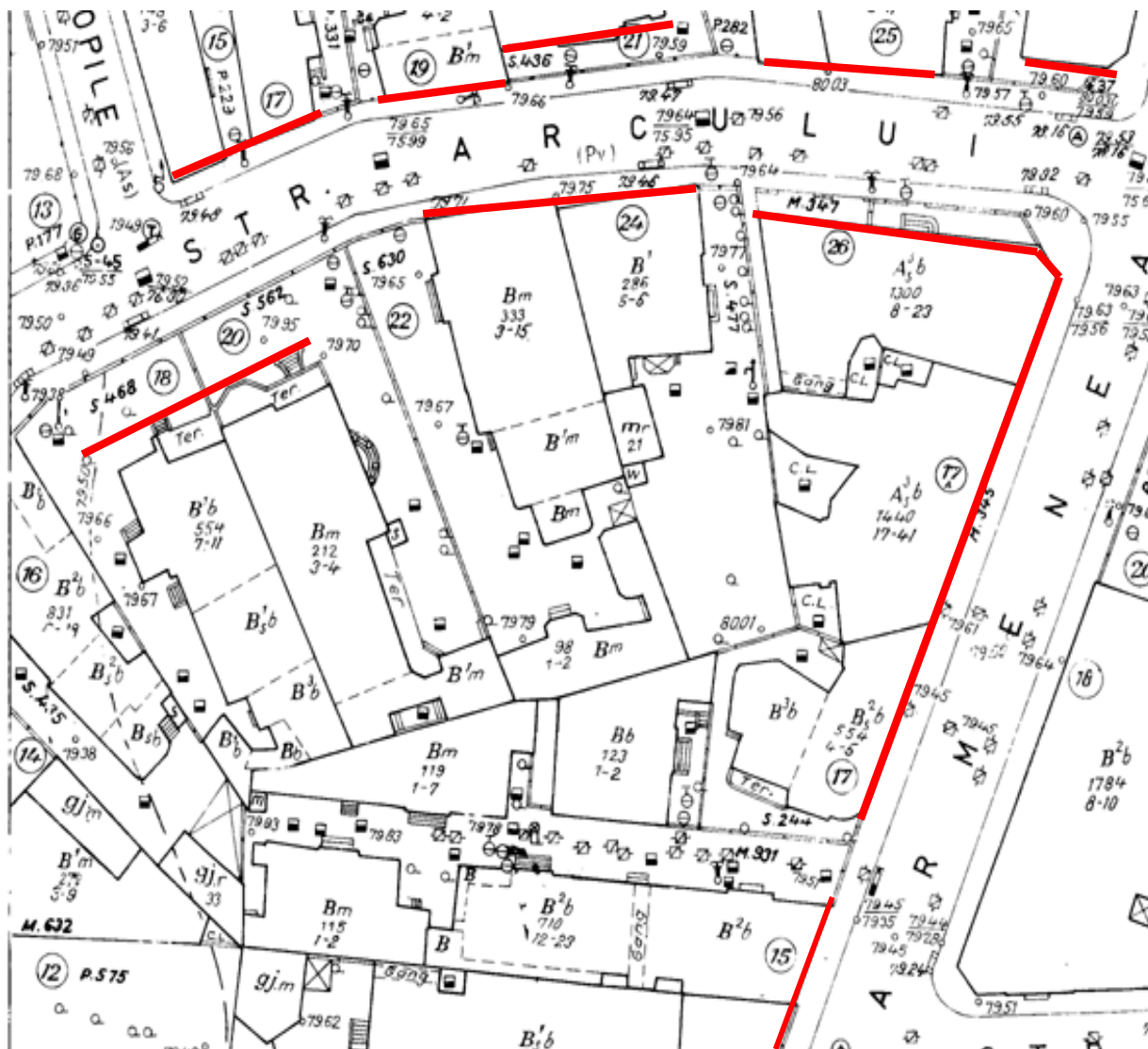

Nu confundați!

Aliniamentul parcelei / parcelelor cu **alinierea construcțiilor**

**ALINIAREA
PRINCIPALA A
CLADIRILOR =
LIMITA MAXIMA DE
IMPLANTARE A
CLADIRILOR
CATRE STRADA/
STRAZI**

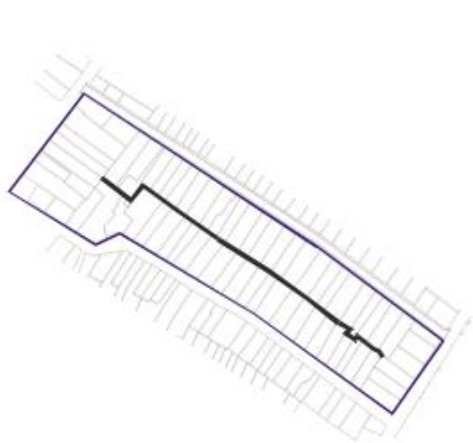

**ALINIAREA
CLADIRILOR
FATA DE
STRADA >>>>
CARACTERUL
UNEI STRAZI**

Caracterul neomogen al alinierilor >> caracterul vernacular al tesutului urban >>>
informatie despre vechimea si devenirea lui

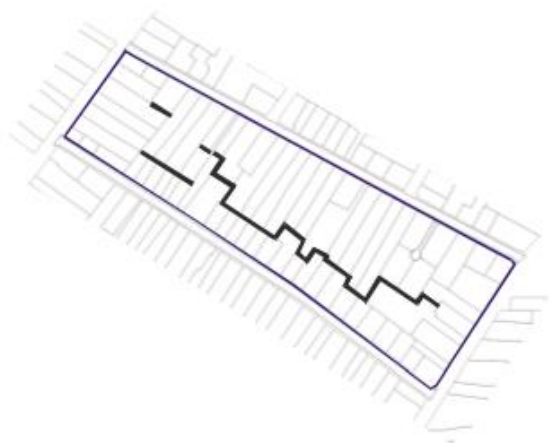

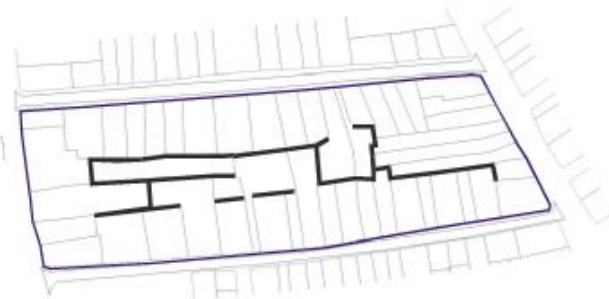
a)

b)

c)

d)

Fig. 20. Insule urbane din țesutul Ploieștiului, differentiate după forma liniei de talveg: cvasi-continua- dreapta, cvasi continua-curba, crenealata, intercalata, sursa: autorul

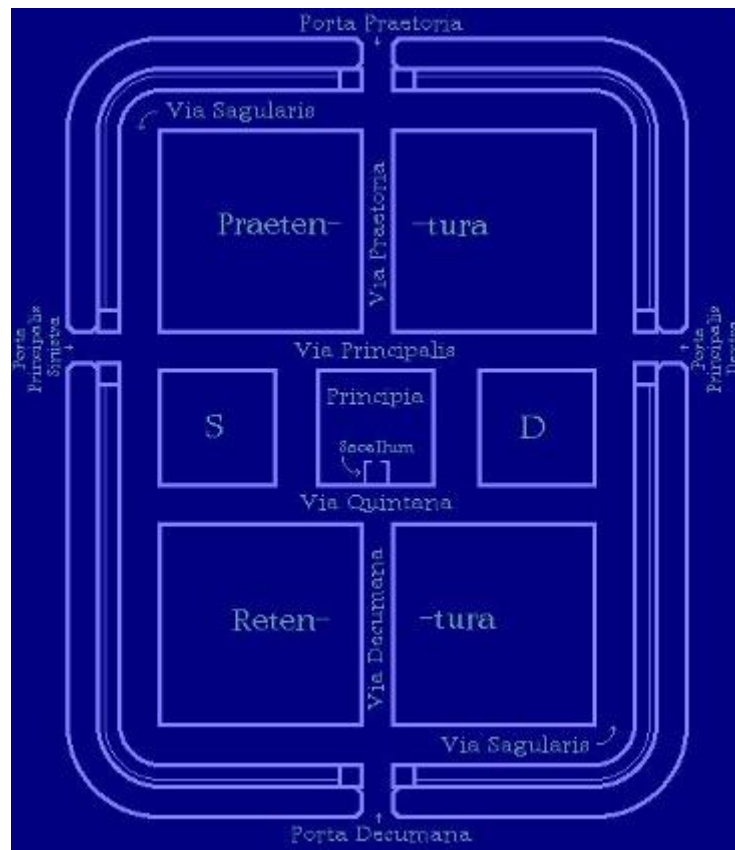
Suprafața

SUPRAFATA la nivel macro-zonal

> CARTIERE / ZONE

Modelul CASTRULUI roman
Orasul roman ca *imago mundi*

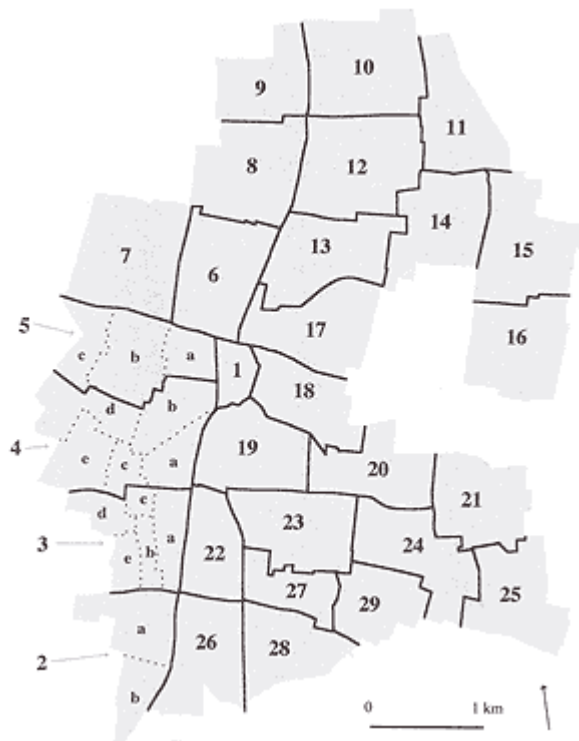
**structurarea
regiunilor/ a zonelor
functionale si a ierarhiilor
sociale si militare**

- **Limitele**
- **Omogenitatea**
- **Particularitatile**
- **Autonomia**
- **Cooperarea**

SUPRAFATA la nivel micro-zonal

- parcela (in intravilan)
- tarlaua, lotul (in extravilan)

O suma de parcele dintr-o zona, intre care exista relatii formeaza un parcellar.

Fragmentare
Divizare
Subdivizare
Parcelare
Reparcelare

materializeaza proprietatea

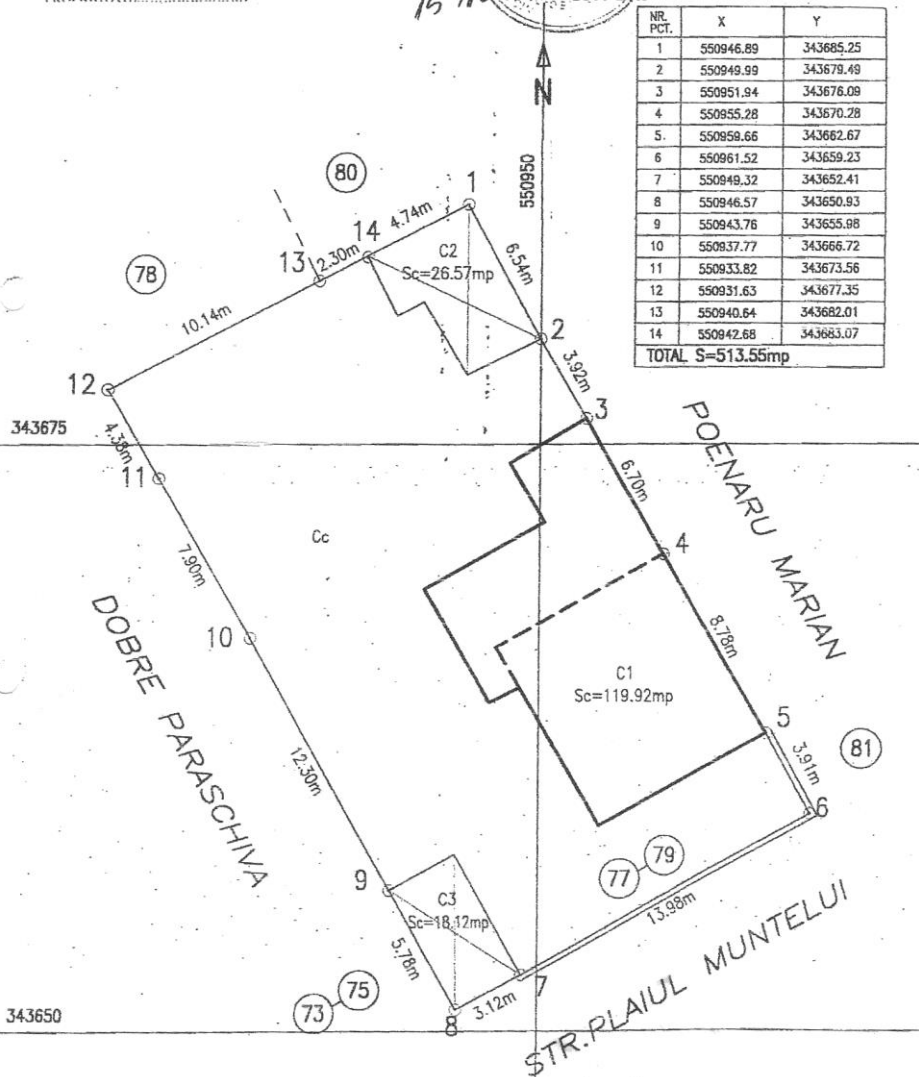
PLAN DE AMPLASAMENT ȘI DELIMITARE A CORPULUI DE PROPRIETATE

MUNICIPIUL BUCUREȘTI
TERITORIUL ADM.: SECTOR 1
COD: SIRUTA 179141
ADRESA CORPULUI DE PROPRIETATE:
STR. PLAIUL MUNTelui, NR. 77-79, SECT. I, BUCUREȘTI
NR. CADASTRAL AL CORPULUI DE
PROPRIETATE.....

(intravilan)
SCARA 1:200

NUMELE ȘI PRENUMELE
PROPRIETARULUI:
ILIESCU VALENTIN
ILIESCU ELENA
ADRESA:
STR. PLAIUL MUNTelui, NR. 77-79, SECT. I,
BUCUREȘTI

NR. PCT.	X	Y
1	550946.89	343685.25
2	550949.99	343679.49
3	550951.94	343676.09
4	550955.28	343670.28
5	550959.66	343662.67
6	550961.52	343659.23
7	550949.32	343652.41
8	550946.57	343650.93
9	550943.76	343655.98
10	550937.77	343666.72
11	550933.82	343673.56
12	550931.63	343677.35
13	550940.64	343682.01
14	550942.68	343683.07
TOTAL S=513.55mp		

Executat de:
ing. NUTU PAUL
ing. IONESCU LIVIU

Data:
AUGUST 2003

Sistem de proiecție:
STEREO LOCAL BUCUREȘTI

PARCELA ca entitate cadastrala

Legea cadastrului si a publicitatii
imobiliare,

nr. 7/1996, republicata in 2006

* Prin parcela se intelege
**suprafata de teren cu
aceeasi categorie de
folosinta.**

• NUMARUL POSTAL

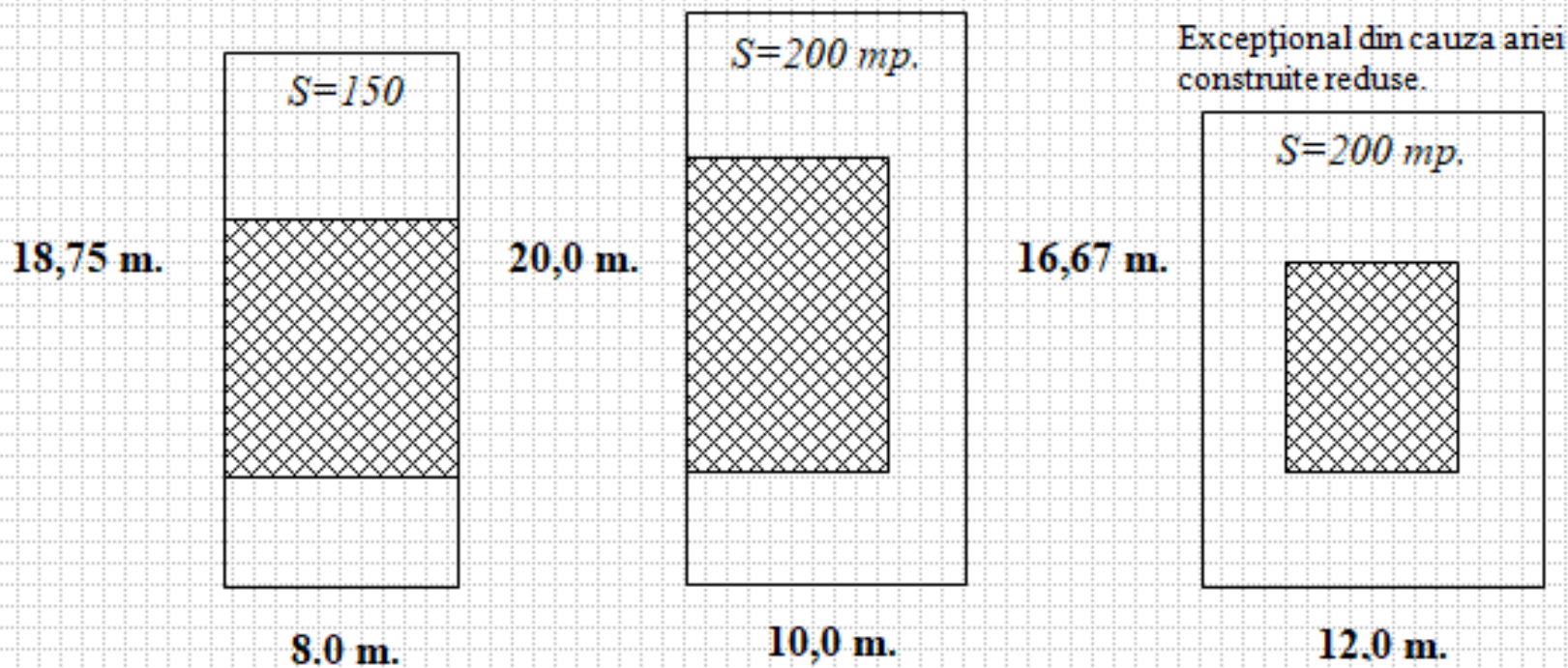
• NUMARUL CADASTRAL > Cartea
Funciara a imobilului (prin intabulare)

• CATEGORIA DE FOLOSINTA (curti
constructii, agricol-arabil, agricol-
vie, livada, pasune, etc)

RBANA- ANUL II -A/U/P

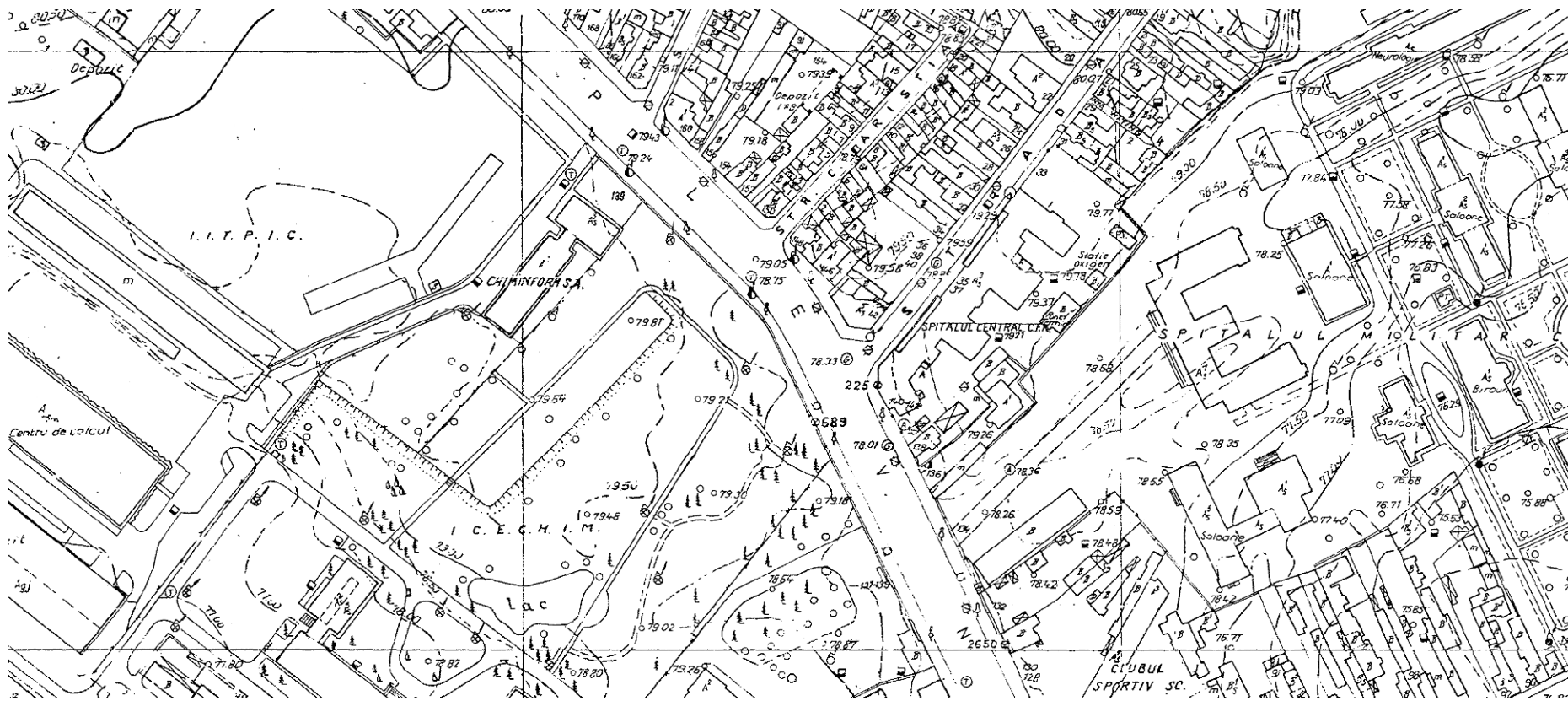
INSERTII ÎN PARCELĂRI EXISTENTE P-P+2, CONFORM P.U.G.

(în afara zonei protejate)
– parcele minime și construibilul –

SUPRAFETE MINIME DE PARCELE (posibile construit prin autorizare directa) + SUPRAFETE CONSTRUIBILE (EDIFICABILE) – cf. PUG Bucuresti (2000)

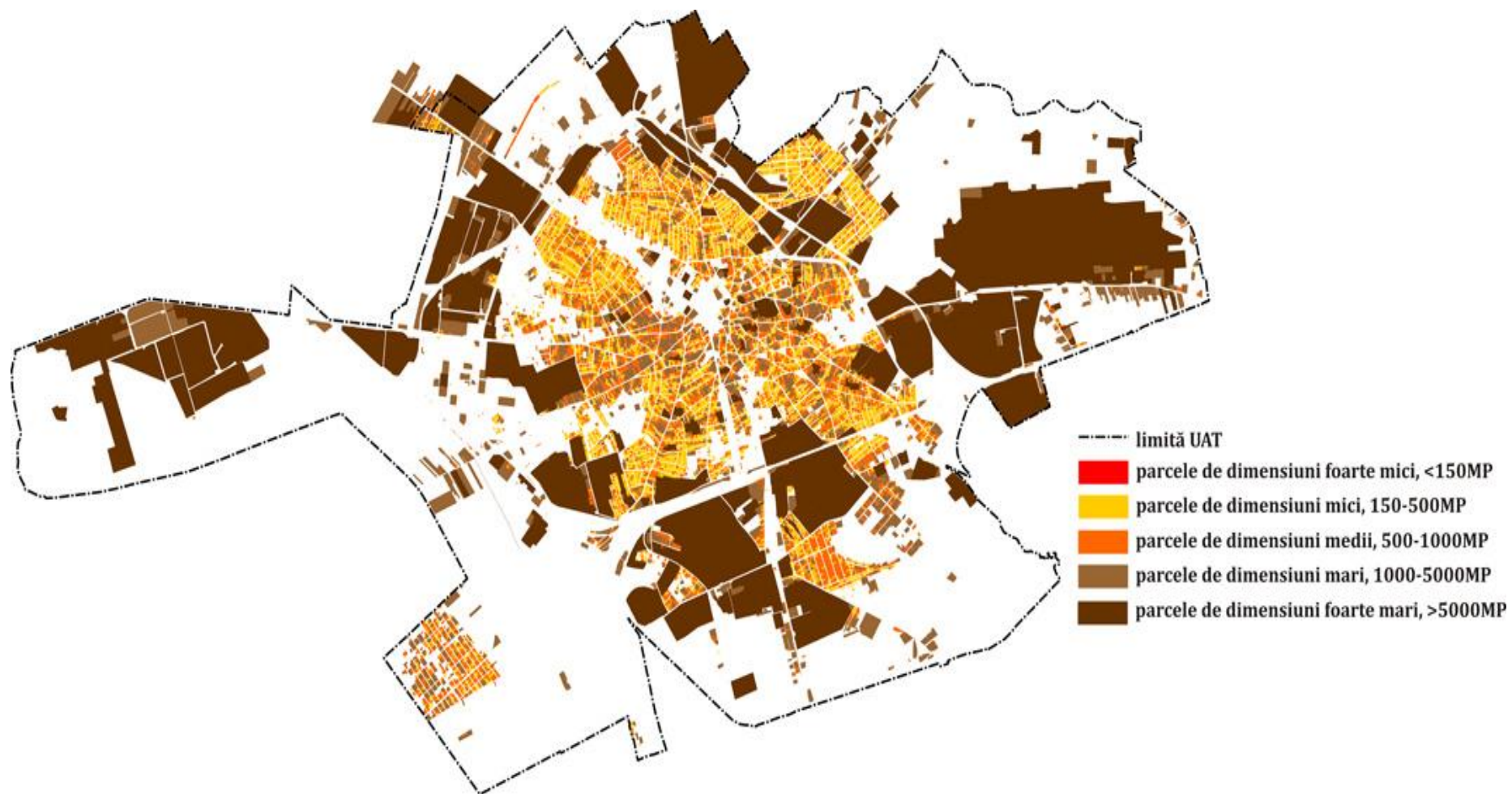

Analiza tipurilor de parcele prezente intr-un tesut urban = TIPOLOGIA PARCELARULUI

... Criterii de tipologizare:

- forma parcelei,
- deschiderea la strada,
- raport L/l

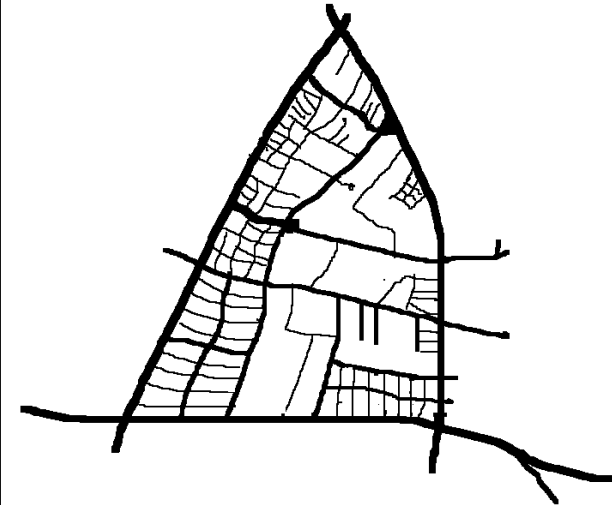
Cartarea teritoriului intravilan după grila dimensională a parcelarului. Cantitativ se remarcă dominanța parcelor cu dimensiuni foarte mari (>5000mp).

Insula urbana (“ILOT”)

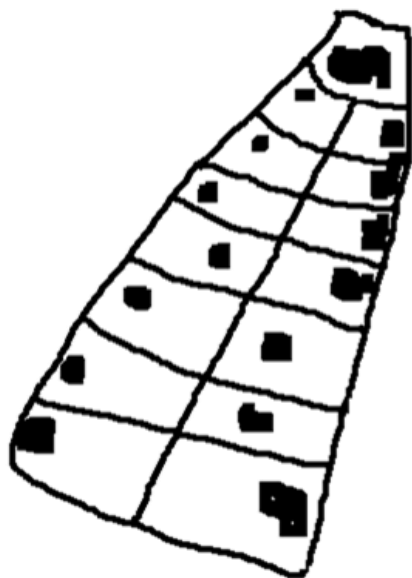
De la *insulae* – in urbanismul roman cladirile ocupau in intregime un fragment de tesut urban, delimitat de strazi.

**INSULA = Element planimetric supra- ordonator:
ansamblu coerent de parcele delimitat de strazi
= Fragment de tesut urban, exprima
continuitatea fenomenului construit**

Mutații morfo-tipologie ale unei insule urbane

- De la punct (regim discontinuu) = la suprafața (regim de construire continuu)
- De la fragmentare progresivă/ divizare a parcelarului - la comasare/ alipire/ re-parcelare

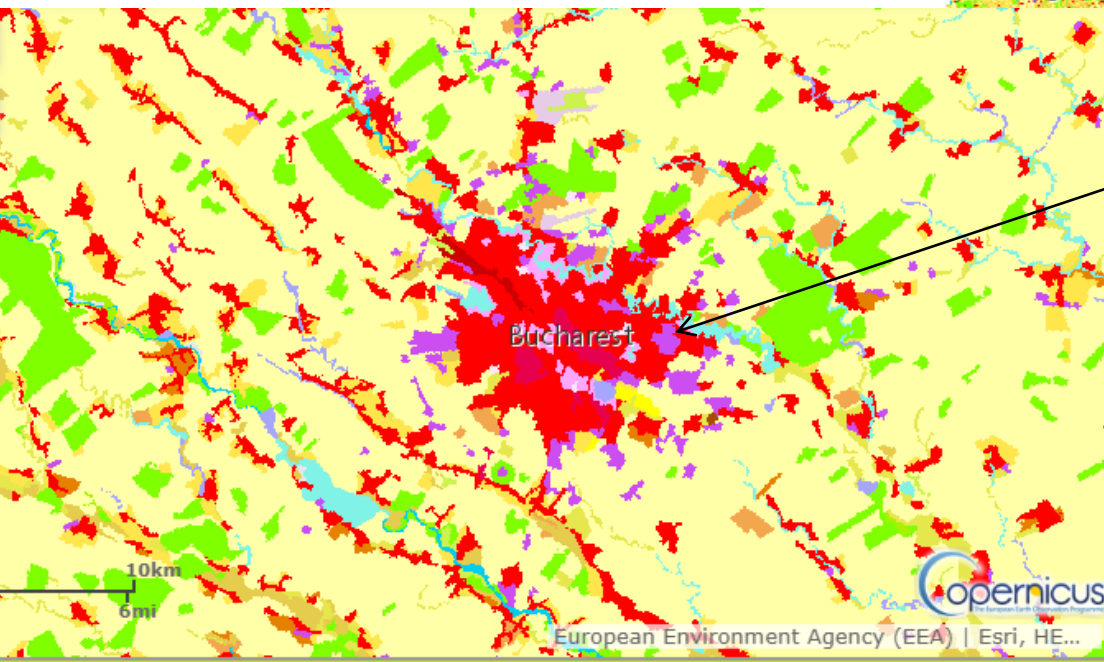
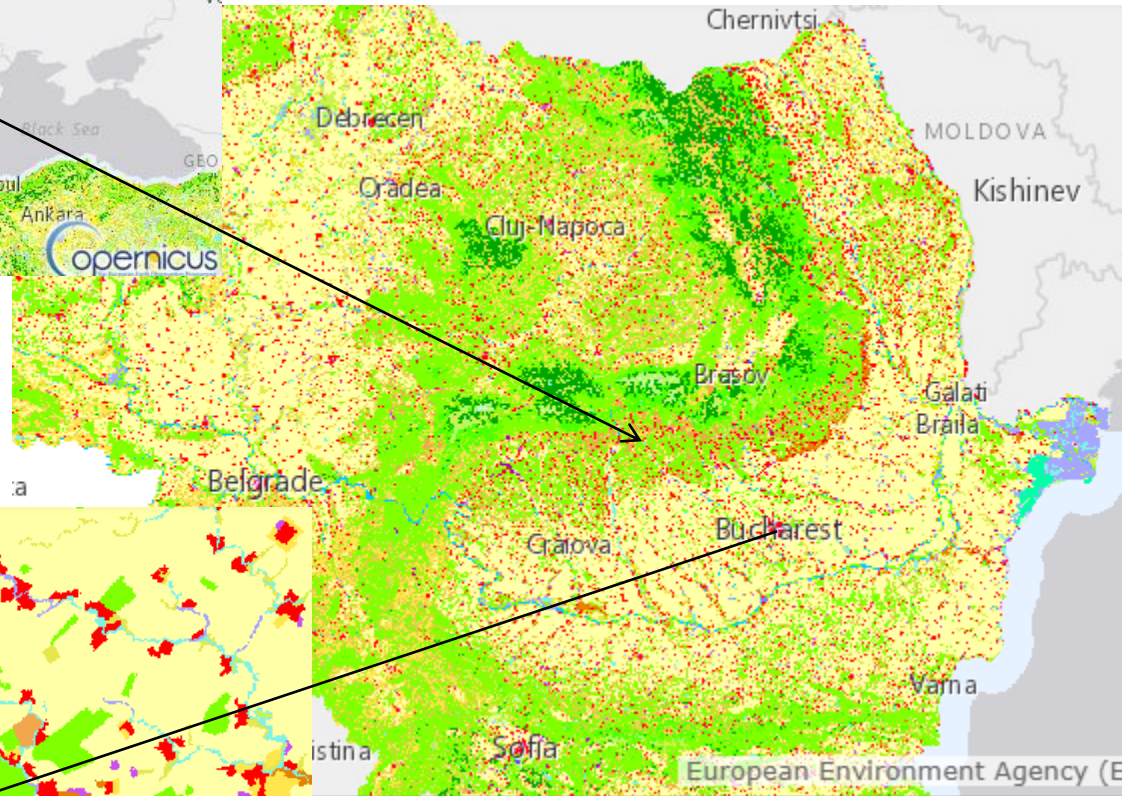
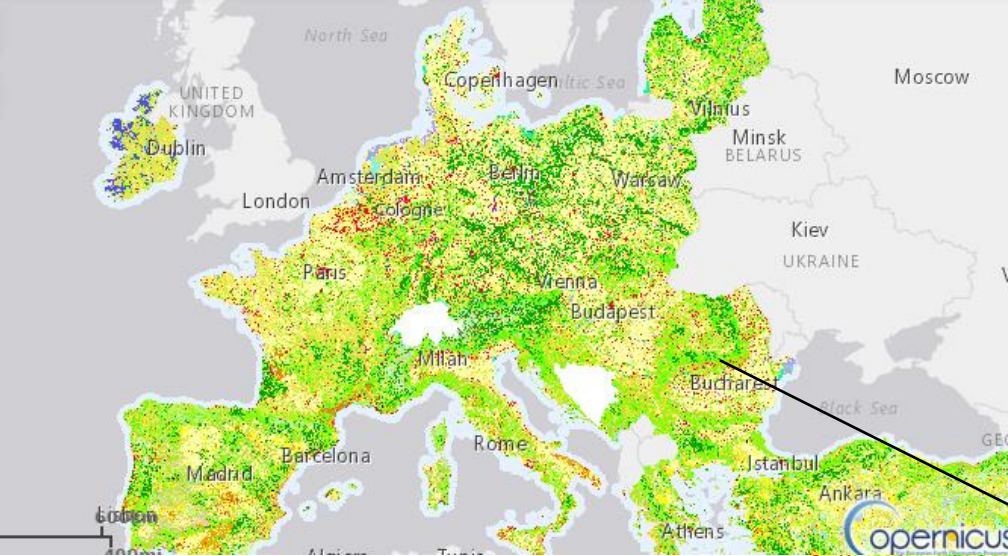
Plan al Bucurestiului- zona
Calea Victoriei
V. Purcel, 1789

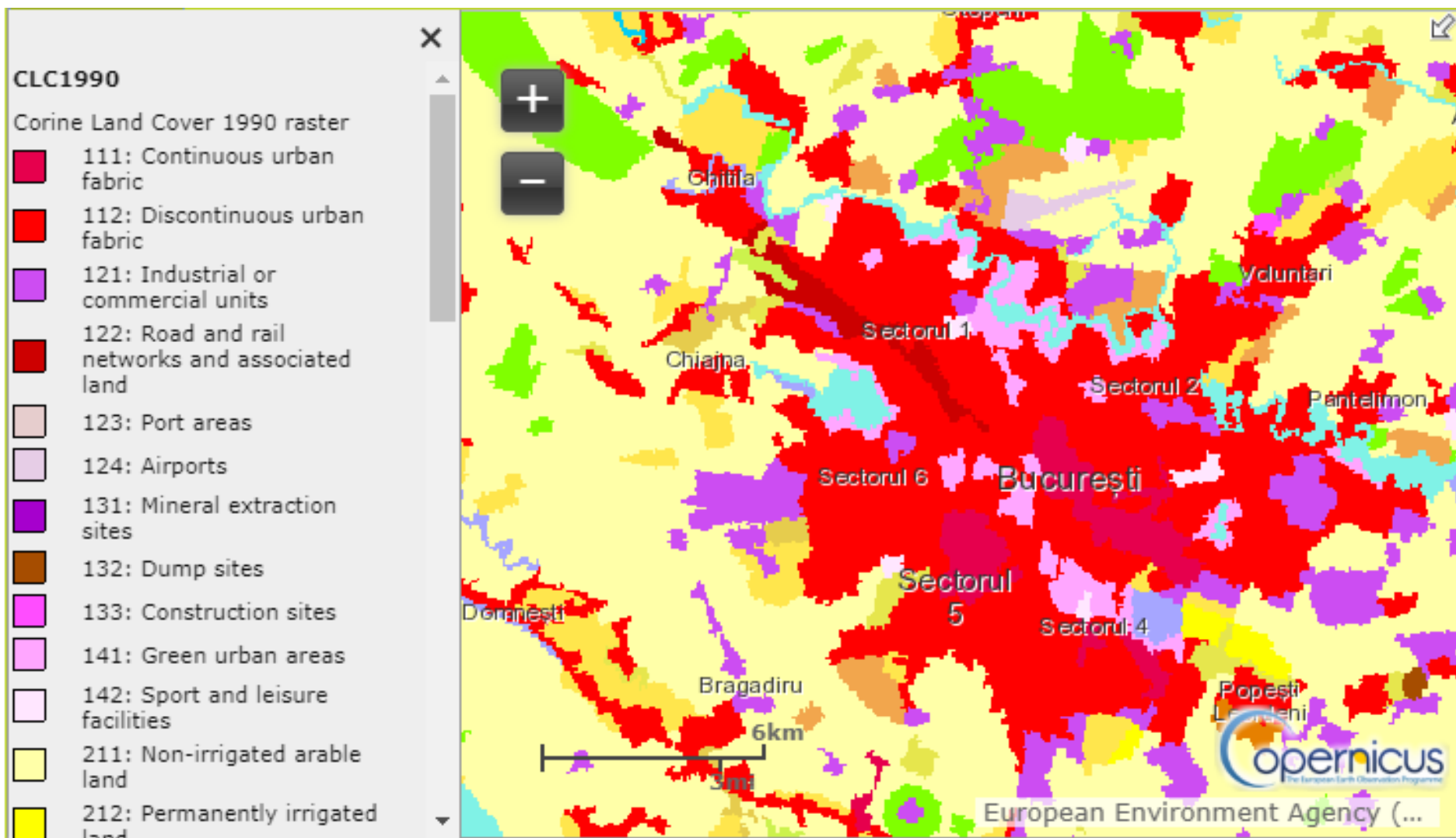

Plan al
Bucurestiului-
zona Calea –
Piata Victoriei
- 1974

<https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc-1990>

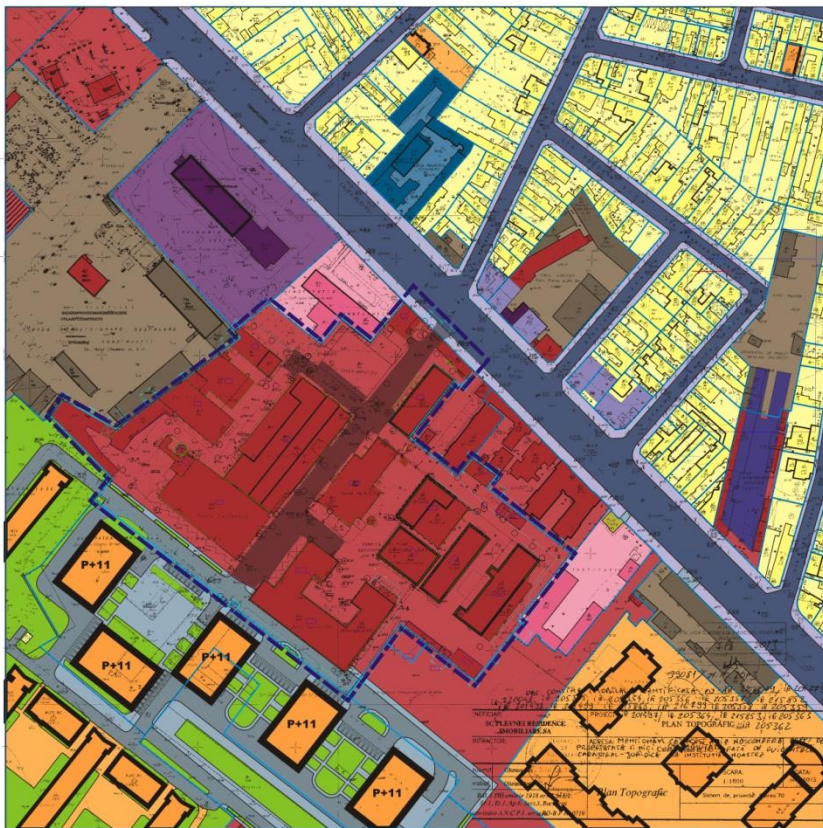

Unitate teritorială de referință (UTR) - subdiviziune urbanistică a teritoriului unității administrativ – teritoriale (oras, sat), **delimitată pe limite cadastrale**, caracterizată prin **omogenitate funcțională și morfologică din punct de vedere urbanistic și arhitectural**, având ca scop reglementarea urbanistică.

UTR se delimitează, după caz, în funcție de:

- relief și peisaj cu caracteristici similare,
- evoluție istorică unitară într-o anumită perioadă,
- sistem parcelar și mod de construire omogen,
- folosințe de aceeași natură a terenurilor și construcțiilor,
- regim juridic al imobilelor similar.

7

TITLUL II - PRESCRIȚII SPECIFICE PE ZONE,
SUBZONE ȘI
UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ.

C – Zona centrală

M – Zona mixtă

L – Zona de locuit

A – Zona activităților productive

V – Zona spațiilor verzi

T – Zona transporturilor

G – Zona gospodăriei comunale

S - Zona cu destinație specială

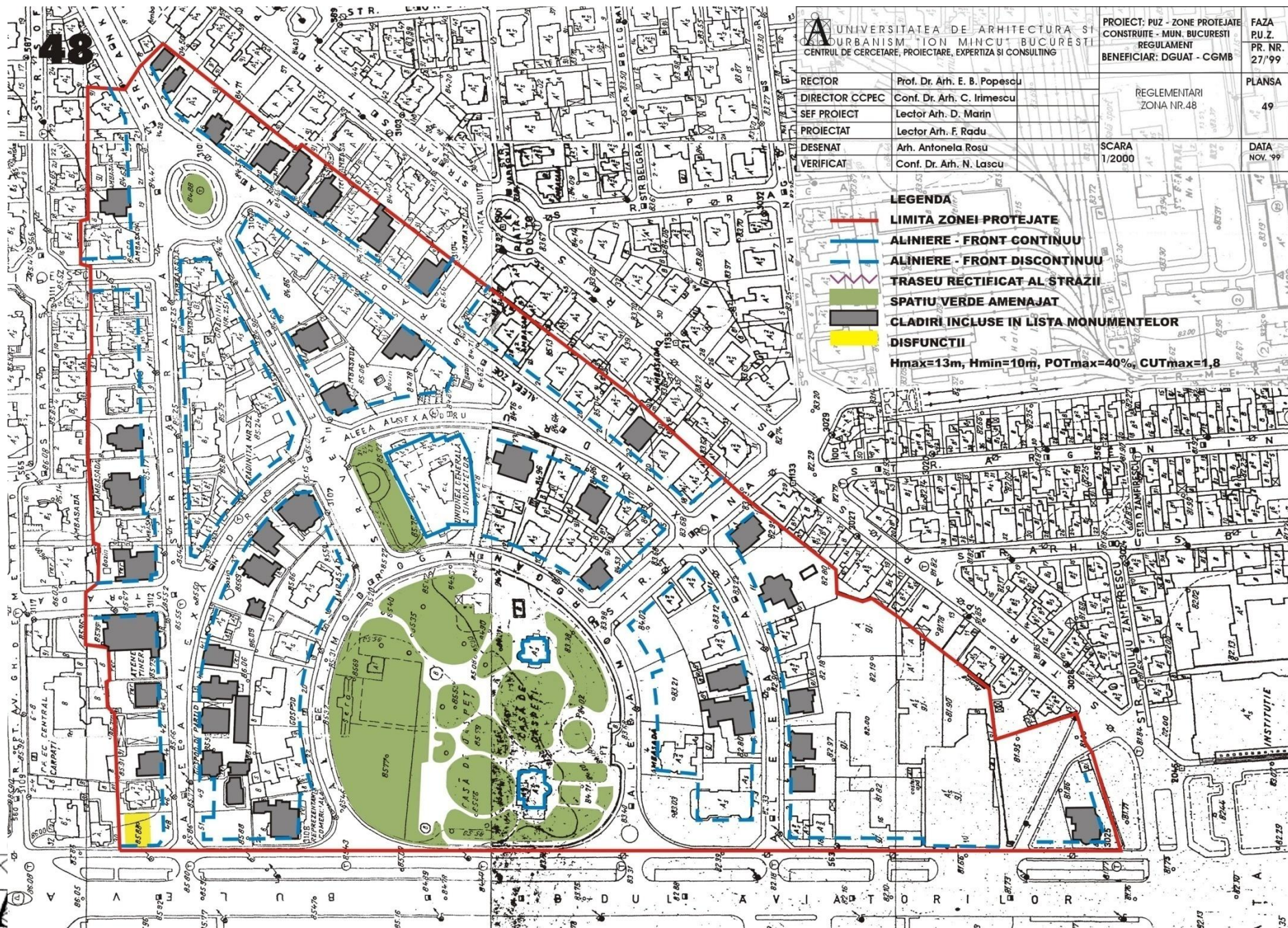
R – Zona echipamentelor tehnice majore

EX – Zone situate în afara teritoriului
administrativ

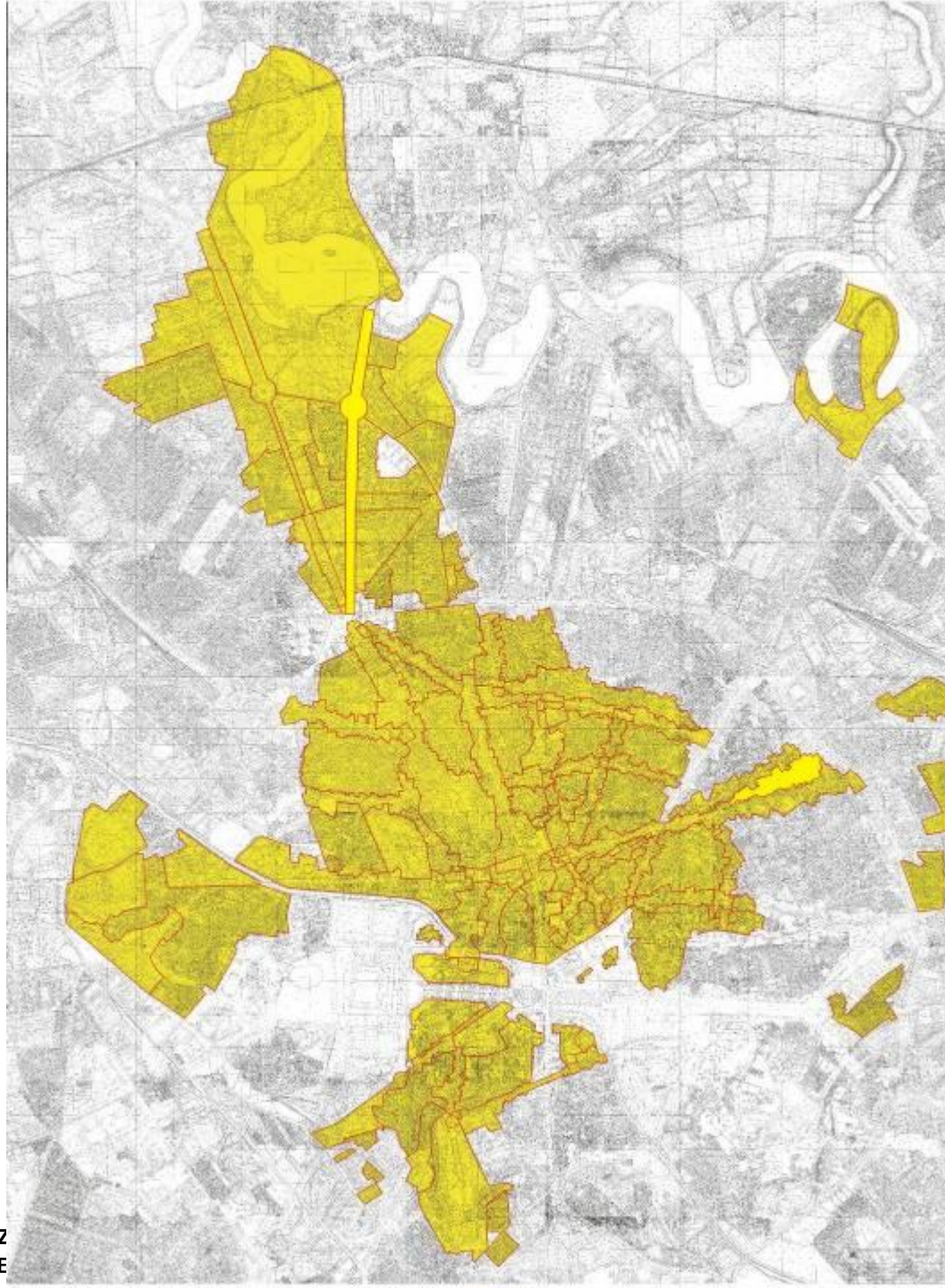
SUBZONA FUNCȚIONALĂ	UTR	POT MAX	CUT MAX	RH MAX
Subzona locuințelor individuale pe parcelă cu regim redus de înălțime L1	L1a	înșiruit-60% cuplat-45% izolat-40%	înșiruit-2.0 cuplat-1.4 izolat-1.3	10m - cornisa (P+2) 12m - coama
	L1b	înșiruit-60% cuplat-45% izolat- 35%	înșiruit-2.0 cuplat-1.3 izolat-1.2	10m - cornisa 12m - coama (P+2)
Subzona locuințelor colective L2	L2a	30%	1.5	P+4 (18.0m)
	L2b	28%	3.0 ¹	P+10 (40.0m)
M1	M1b	60%	2.5 ⁴	20m /P+5
Subzona mixtă corespunzătoare unui țesut urban slab constituit sau în curs de constituire M2	M2a	35%	3.0	32m/ P+8
	M2b	50%	2.5	18m /P+4

Parcelari interbelice – zona Aviatorilor

Zona

Element planimetric cu rol de reglementare

Diviziunea terenului in zone, subzone si unitati teritoriale de referinta (UTR)

Exemplu:

C – Zona centrală

CP - SUBZONA CENTRALĂ SITUATĂ ÎN LIMITELE ZONEI DE PROTECȚIE A VALORILOR ISTORICE ȘI ARHITECTURAL URBANISTICE

Utr CP1, CP2, CP3, CP4

CA - ZONA CENTRALĂ SITUATĂ ÎN AFARA LIMITELOR ZONEI PROTEJATE

Utr CA1, CA2

CB - ZONE SITUATE ÎN AFARA PERIMETRULUI CENTRAL CARE GRUPEAZĂ FUNCȚIUNI COMPLEXE DE IMPORTANȚĂ SUPRAMUNICIPALĂ ȘI MUNICIPALĂ .

Utr CB1, CB2, CB3, CB4, CB5, CB6

volumul

Casa →

•elementul morfologic primar

Gruparea
Anasamblul →
Zona
Cartierul

•elemente supra- ordonatoare

Inaltimea

Proportia - raportul laturilor

“Greutatea” - raportul plin/gol

Forma

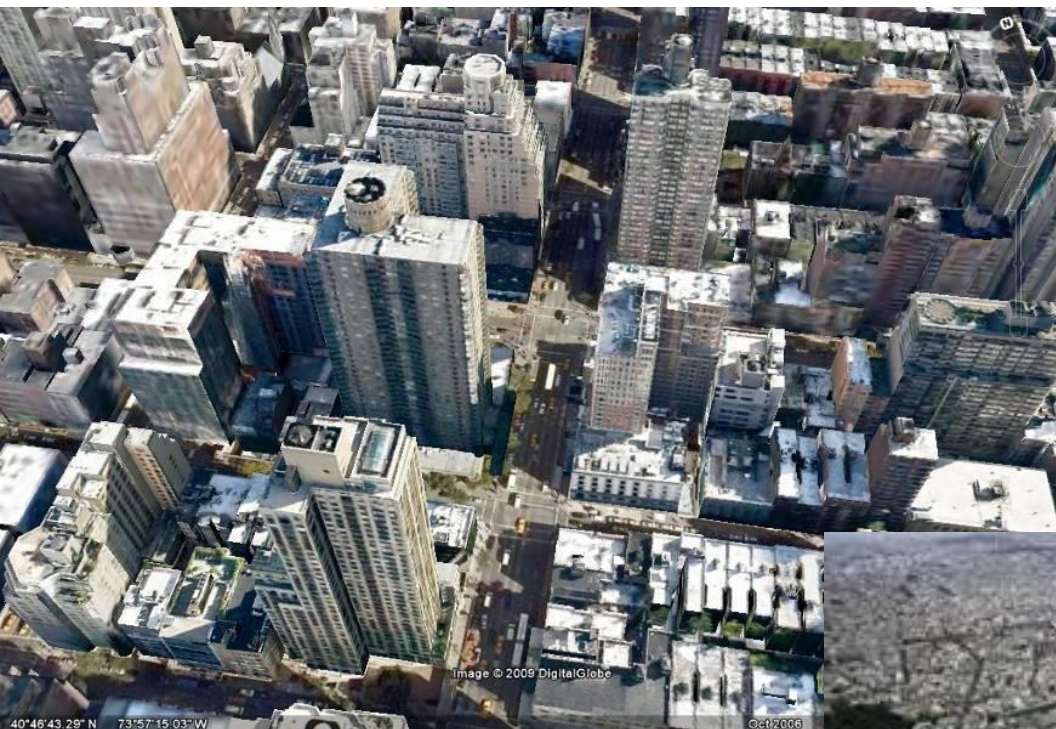
Pozitia

Vizibilitatea din contextul imediat/ indepartat

Supra - dialogul cu elemente tipologic similare

•Regimul altimetric - la nivel de oras/ zona

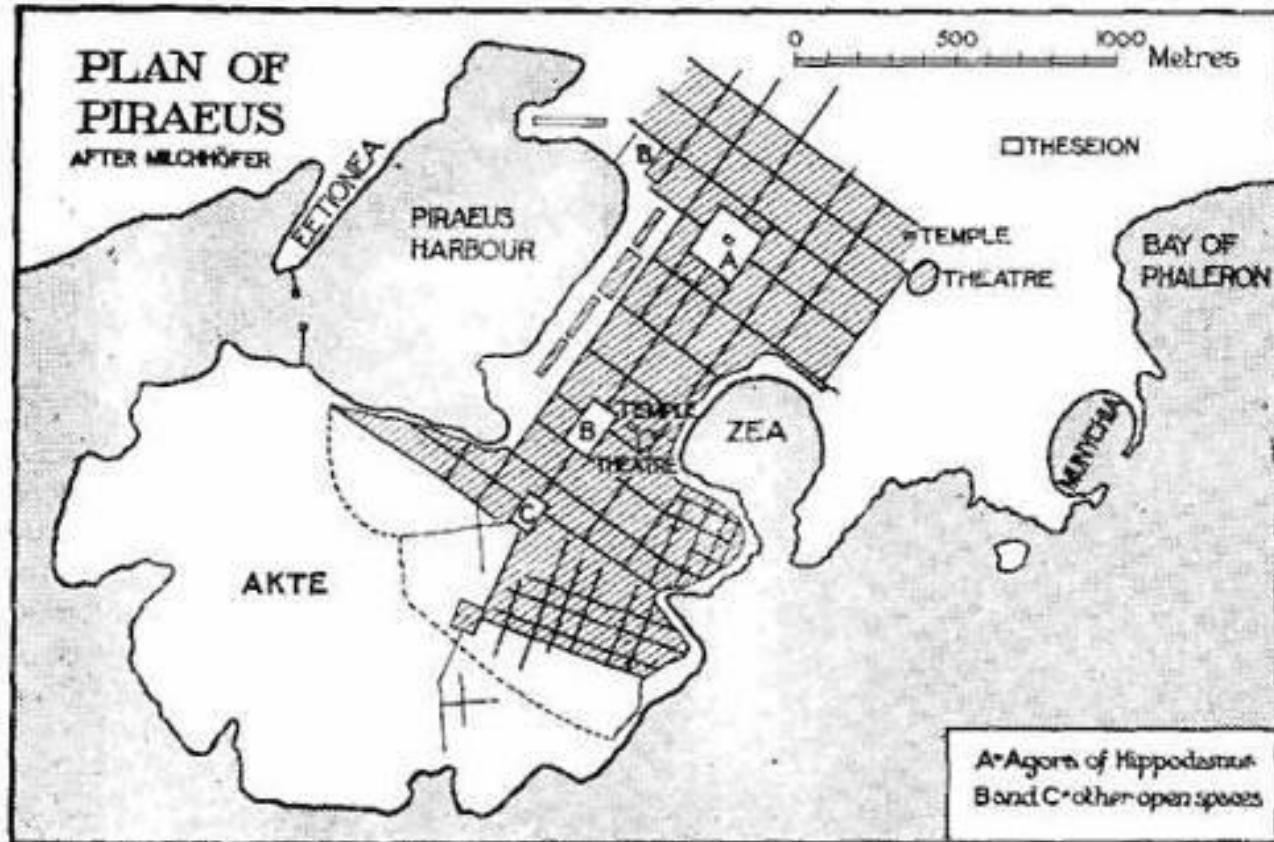
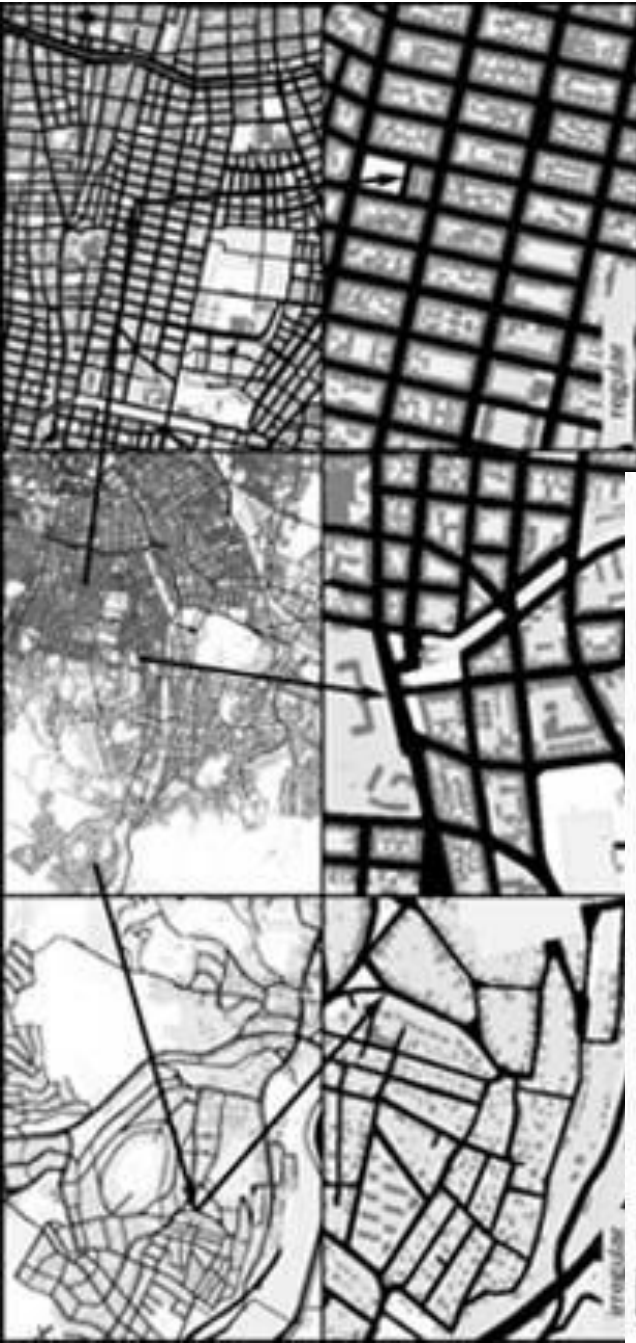

TRASEE (PARCURSURI)

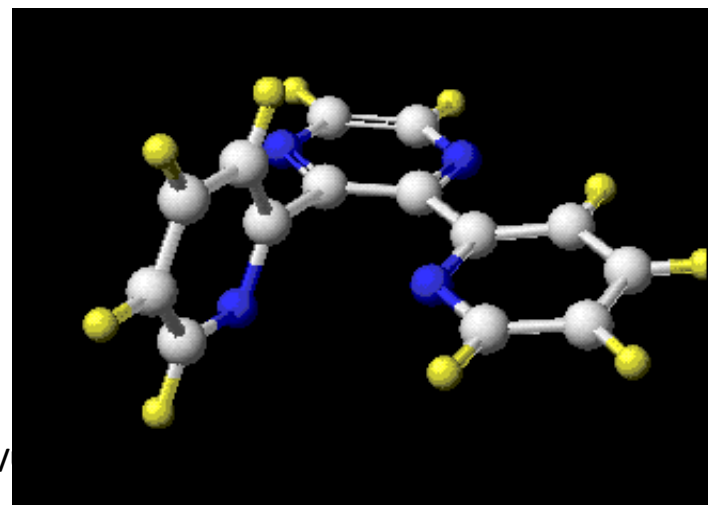
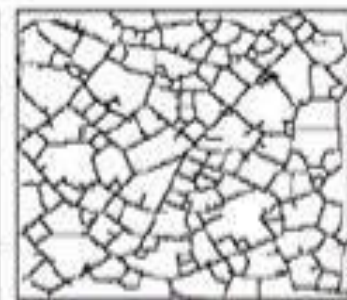
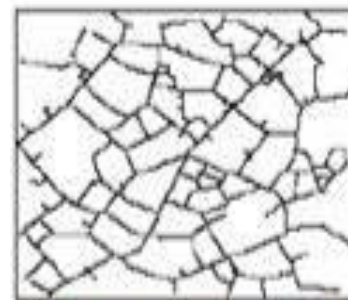
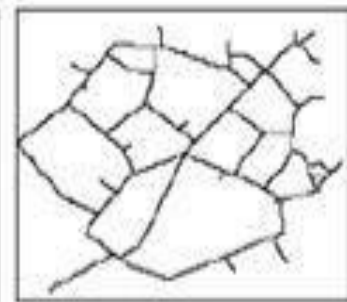
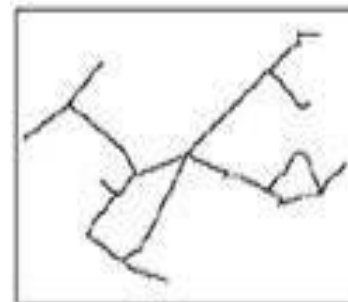
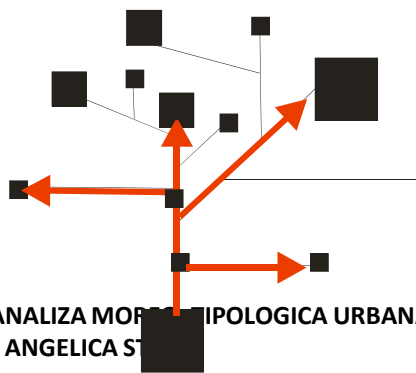
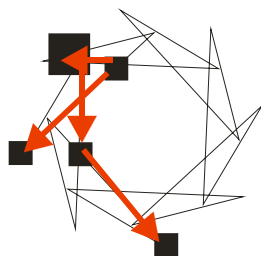
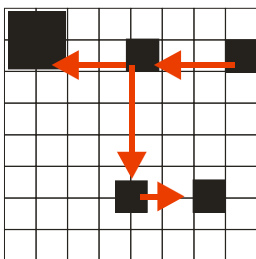
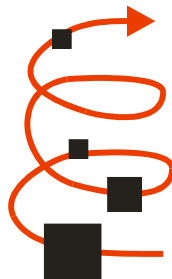
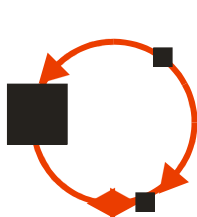

TRAME/ GRIDURI

Tramele urbane sunt purtatoare ale expresivitatii formei urbane.

RETEAUA - linii* CONEXIUNI + puncte* CENTRE

Barcelona, Spain

Image © 2010 GeoEye
Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO
Image © 2010 TerraMetrics

©2009 Google

Imagery Date: Nov 15, 2007

41°23'52.43" N 2°10'27.95" E elev. 0 m

Eye alt 6.12 km

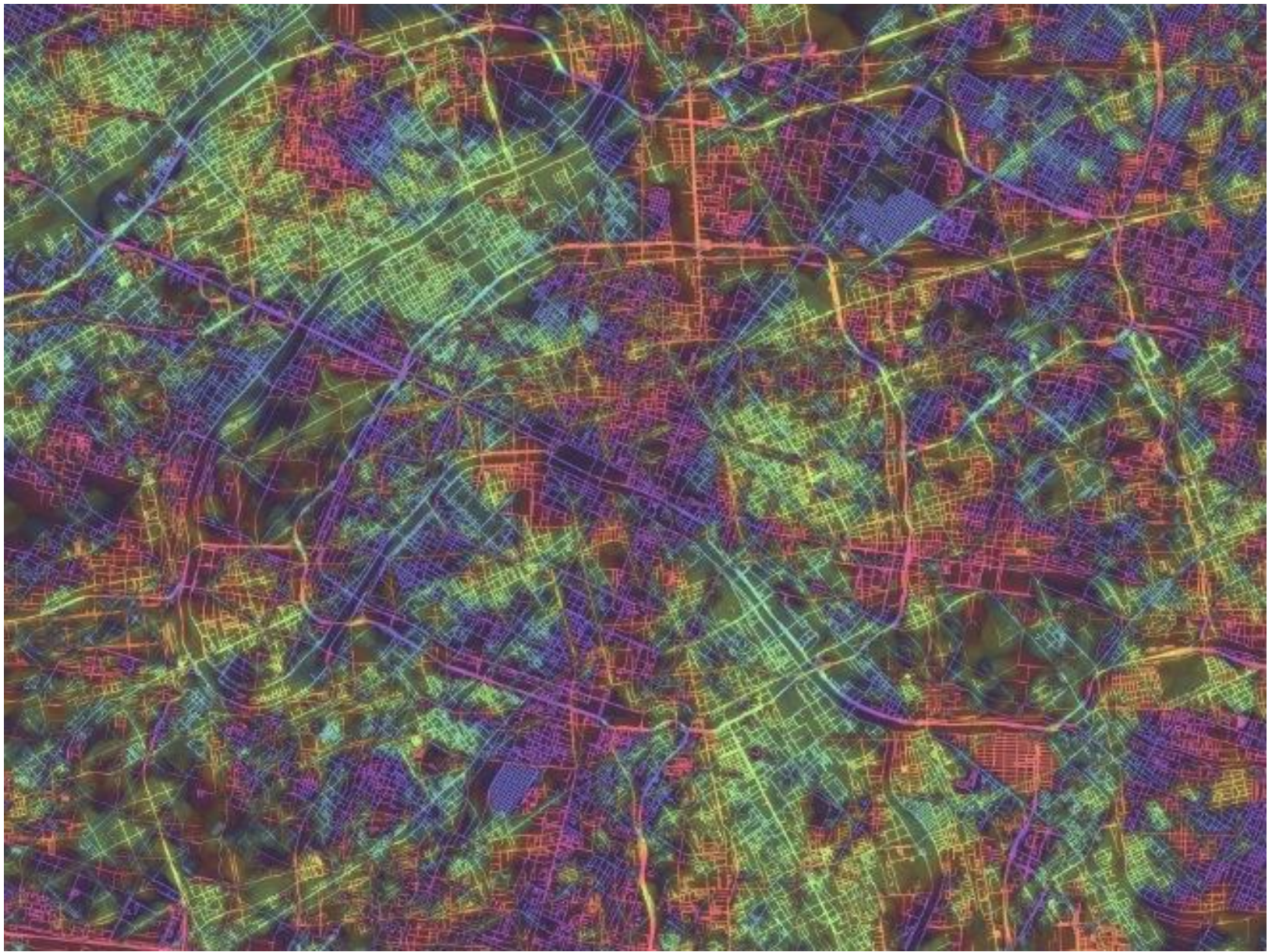
Titular: Conf.dr.arh. ANGELICA STAN

Maparea gridului
urban dupa
directia strazilor
Strazile cu unghi
drept intre ele =
aceeasi culoare
Rotatia strazilor =
culori diferite
15grade- violet
30 grade- bleu
...

Steve von Worley- NYC grids - <https://www.wired.com/2014/10/complex-city-grids-visualized-day-glo-maps/>

Steve von Worley- Paris grids - <https://www.wired.com/2014/10/complex-city-grids-visualized-day-glo-maps/>

